

**VIESTINTÄVIRASTON
TILINPÄÄTÖS
VUODELTA 2018**

VIESTINTÄVIRASTON TOIMINTAKERTOMUS	3
1 JOHDON KATSAUS	3
2 TULOKSELLISUUS	4
3 VAIKUTTAVUUS	7
3.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	7
Mahdollistamme monipuolisia palveluita	7
Luomme luottamusta sähköisiin palveluihin	9
Kansainvälinen yhteistyö	10
Sidosryhmäyhteistyö ja asiakkuuksien hallinta	10
3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	11
4 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	11
4.1 Toiminnan tuottavuus.....	11
4.2 Toiminnan taloudellisuus.....	11
4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	12
5 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	14
5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	14
5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	17
6 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	18
7 TILINPÄÄTÖSANALYYSI	20
7.1 Rahoituksen rakenne.....	20
7.2 Talousarvion toteutuminen.....	20
7.3 Tuotto- ja kululaskelma	21
7.4 Tase.....	22
8 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	22
9 ARVIOINTIEN TULOKSET	24
10 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ	24
10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	24
10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	24
LIITE 2: MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTTOJEN VUOSITTAINEN KEHITYS JA ERITTELY MAKSULAJEITTAIN SEKÄ VIRASTON KOKONAISKUSTANNUSTEN VUOSITTAINEN KEHITYS	27
2. TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA.....	28
3. TUOTTO- JA KULULASKELMA	30
4. TASE.....	31
5. LIITETIEDOT	33
6. ALLEKIRJOITUS	41

VIESTINTÄVIRASTON TOIMINTAKERTOMUS

1 JOHDON KATSAUS

Viestintäviraston tavoitteena on edistää luotettavia viestintäyhteyksiä ja innovatiivisia palveluita. Tätä tavoitetta virasto toteuttaa luomalla luottamusta sähköisiin palveluihin, turvaamalla toimivia yhteyksiä sekä mahdollistamalla monipuolisia palveluita.

Digiyhteiskunnan kehittyminen edellyttää luottamuksen rakentamista. Tässä Viestintävirastolla on keskeinen rooli ja toimintamme parantaa kaikkien suomalaisten mahdollisuuksia käyttää turvallisia palveluita ja toimia turvallisesti digitalisoituvassa maailmassa. Sähköisten palveluiden luottamuksen luomiseksi virastossa tuotetaan tilannekuvaa digitaaliseen ympäristöön kohdistuvista uhkista, kehitetään tietoturvatyöryhmien yhteistyötä sekä huolehditaan yhteyksien toimintavarmuudesta ja tietoturvasuudesta.

Nopeat ja toimintavarmat yhteydet ovat digiyhteiskunnan perusta, joka mahdollistaa uusien sähköisten palvelujen käyttöönoton. Valokuidulla toteutettu laajakaistayhteys on luotettava ja nopea ja täyttää varautumisen vaatimukset. Toimivien viestintäyhteyksien turvaamiseksi virastossa edistetään valokuidun rakentamista, tehostetaan valokuituyhteyksien käyttöä edistämällä verkkojen omistajien välistä kilpailua sekä jaetaan taajuudet eri käyttötarkoituksiin.

Palvelujen monipuolisuus takaa sen, että asiakkaat voivat valita itselleen sopivimmat sähköiset palvelut. Palveluiden monipuolisuutta ja kuluttajien valinnanvaraa edistää uusien yritysten mahdollisuus tulla markkinoille. Monipuolisten palveluiden mahdollistamiseksi lisäämme asiakkaiden tietoa markkinoista, jakamalla tietoa nopeasta laajakaistasta, turvaamalla asiakkaiden mahdollisuuden valita vapaasti käyttämänsä sähköiset palvelut ja sisällöt ja huolehtimalla siitä, että matkailijat voivat käyttää Euroopassa matkapuhelintaan edullisesti.

Kaikin edellä mainituin keinoin Viestintävirasto edistää Suomen kehittymistä digiyhteiskunnaksi, jossa toimivat yhteydet ja uudenlaiset sähköiset palvelut ovat aidosti helpottamassa arkea ja edistämässä yhteiskunnan kehitystä. Siten rakennamme parasta mahdollista digitaalista yhteiskuntaa myös kansainvälisesti tarkasteltuna.

Suomalaisten tyytyväisyydessä telepalveluja kohtaan ei tapahtunut merkittävää muutosta vuoteen 2017 verrattuna. Viestintäviraston marraskuussa 2018 teettämän kuluttajatutkimuksen perusteella suomalaiset ovat yleisesti katsoen tyytyväisiä laajakaista- ja matkapuhelinpalveluihin.

Viestintäverkkoja ja -palveluja koskevien merkittävien häiriötilanteiden määrän lasku jatkui edelleen. Virastossa kehitettiin häiriötiedon käsittelyä ja hyödyntämistä sekä vakiinnutettiin prosessi, jolla merkittävimmistä (A-viat) häiriötilanteista raportoidaan liikenne- ja viestintäministeriölle.

Nopeat laajakaistayhteydet lisäävät alueiden elinvoimaisuutta ja niiden avulla kaikilla on mahdollisuus hyödyntää edistyksellisiä digitaalisia palveluita. Laajakaistainfo.fi-sivusto perustettiin vauhdittamaan laajakaistan rakentamista koko maassa. Sivustolla jaetaan tietoa nopeisiin verkkoyhteyksiin liittyvistä eri tekniikoista ja saatavilla olevasta rahoituksesta. Sivustoa ylläpidetään liikenne- ja viestintäministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, Viestintäviraston ja Maaseutuviraston yhteistyössä. Toimijat muodostavat yhdessä virtuaalisen Suomen laajakaistatoimiston (BCO), jonka tehtävänä on neuvoa yrityksiä, kansalaisia ja viranomaisia laajakaistahankkeisiin liittyvissä asioissa.

Viestintäviraston tavoitteena on edistää Suomen kehitystä 5G-tekniikan kärkimaaksi ja näin varmistaa edistykselliset sähköiset palvelut koko yhteiskunnalle. Virasto onkin toimintavuoden aikana valmistautunut 5G:n käyttöönottoon ja 5G-verkon toimiluvat 3410-3800 MHz taajuusalueelle myönnettiin huutokauppanettelyllä. Huutokauppa järjestettiin syyskuun lopussa ja taajuuksia voittivat Telia Finland Oyj, Elisa Oyj ja DNA Oyj. Huutokauppa tuo valtiolle tuloja 77,6 miljoonaa euroa.

Suomessa turvallisuuskulttuuri perustuu yksityisen ja julkisen sektorin vahvaan yhteistyöhön. Yhteistyö toimii voimavarana ja perustuu luottamuksellisuuteen ja tiedon vastuulliseen käsittelyyn.

Viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen sidosryhmiltä saatu palaute on edelleen erinomaisella tasolla. Saadun palautteen mukaan sujuva ja luotettava yhteistyö on keskeinen vahvuus.

Toimintavuoden aikana merkittävimmäksi tietoturvauehaksi nousi hiljalleen levittyvät, käyttäjiltä tietoa kalastelevat Office 365 -huijaukset. Inhimillisen tietoturvan merkitys korostuu ja kyberturvallisuudesta tulee viestiä inhimillisesti ja ymmärrettävästi. Kyberturvallisuuskeskus on toteuttanut vuoden aikana kansalaisyhteistyöprojekteja, kuten Teijo ja turvalistit sekä Pidempi parempi -salasanalinko. Näillä kampanjoilla on edistetty kansalaisten tietoturvatietoisuutta.

Liikenne- ja viestintäministeriön Viestintävirastolle asettamat toiminnalliset tulostavoitteet toimintavuodelle saavutettiin hienosti. Keskeisistä saavutuksista voidaan mainita esimerkiksi digitaalisen infrastruktuurin strategian toteuttamiseksi Viestintäviraston järjestämä 3,5 GHz:n taajuushuutokauppa. Lisäksi ensimmäistä kertaa toteutetun vaikuttavuustutkimuksen tulosten mukaan Viestintävirasto on onnistunut tietoturvallisuuden tilannekuvapalveluiden tarjoamisessa erittäin hyvin. Viraston koordinoimassa hallinnonalan yhteisessä 5G Momentum -hankkeessa on verkostomaisella toiminnalla edistetty uusien kokeilujen käynnistämistä.

Liikenne- ja viestintäministeriön käynnistämää hallinnonalan virastouudistusta valmisteltiin tiiviissä yhteistyössä LVM:n ja hallinnonalan virastojen kesken koko vuoden ajan. Virastouudistuksessa Viestintävirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto sekä Liikenneviraston tietyt toiminnot yhdistyivät 1. tammikuuta 2019 Liikenne- ja viestintävirastoksi. Virastouudistuksen ensisijaisena tavoitteena on parantaa hallinnonalan kykyä vastata asiakastarpeiden ja toimintaympäristön muutoksiin sekä kehittää ja vahvistaa hallinnonalan strategista ohjausta sekä saada synergiaetuja. Tavoitteena on myös parantaa edelleen hallinnon tuottavuutta ja vaikuttavuutta resurssien monipuolisemmalla ja tehokkaammalla käytöllä.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastojen yhteistyötä on tehty useilla muillakin tavoin. Liikennepalvelulain tavoitteena on mahdollistaa lippujärjestelmien ja liikkumispalveluiden edellyttämien tietojärjestelmien yhteentoimivuus. Liikenne- ja viestintäministeriön perustamassa Viestintäviraston, Liikenneviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston Trafín yhteisessä Lippu-hankkeessa määriteltiin lippu- ja maksujärjestelmien myyntirajapintaan tekninen ratkaisu sekä laadittiin käytäntösuojat toimijoiden välisten sopimusten laadinnan tueksi.

Kuluneen toimintavuoden aikana virastossa valmistauduttiin työympäristöhankkeessa muuttoon uusiin toimitiloihin Kumpulaan. Dynamicum-rakennukseen sijoittuvat uudet monitoimitilat ovat muuntojoustavat ja ne tukevat aiempaa paremmin monimuotoista työskentelytapaa. Viestintävirasto muutti tiloihin heinäkuussa 2018.

Toimintavuoden aikana käynnissä olleista isoista muutoshankkeista huolimatta Viestintäviraston työtyytyväisyysindeksi pysyi edellisen vuoden tasolla ollen 3,64 (edellisenä vuonna 3,66). Sidoryhmytyytyväisyys parani edelleen ollen 3,80 (edellisenä vuonna 3,76).

2 TULOKSELLISUUS

	2016 Toteuma	2017 Toteuma	2018 Tavoite	2018 Toteuma
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA				
Liikenteen ja viestinnän palvelut ja palvelumarkkinat				
<i>Viestintävirasto edistää sähköisten palvelujen kehittymistä ja käyttöä</i>				
Vaikutetaan teletoinnin, tietoturvastrategian, esineiden internetin, robotiikan hyödyntämisen sekä liikenteen automaation standardointiin	Valmisteilla	Kansallisen verkoston luominen	Sertifiointi- ja standardointielimien merkitys ICT-alan laite- ja palveluntuottajille sekä niiden asiakkaille on selvitetty ja viestetty. Taajuuksien käyttö liikenteen automaatisaatiassa (C-Roads, C-ITS) ja standardointiverkostojen aktivoiminen	Toteutunut
<i>Viestintävirasto edistää markkinoiden läpinäkyvyyttä</i>				

Viestintävirasto lisää käyttäjien tietoisuutta viestintäpalvelujen käytöstä ja kehityksestä. Kehitetään BCO-verkosta. (Datan hyödyntäminen, digi-infran rakentaminen)		Toteutunut	Julkaistaan kuidun saatavuustietoja ja lisätään kuluttajien tietoisuutta seuraavasta television teknologiasii- rytyästä (DVB-T2). Kehitetään BCO- verkosta.	Toteutunut
<i>Edistetään postimarkkinoiden uusia liiketoimintamalleja</i>				
Kehitetään aluemäärittelyä			Viestintävirasto toteuttaa postilain 17 §:n mukaisen aluemäärittelyn tarkastelun varhaisjakelualueisiin tehtyjen muutoksien perusteella sekä jatkaa postinumeroaluejakoa tarkemman aluemäärittelykriteeristön kehittämistä ja hyödyntämistä aluemäärittelyissä.	Toteutunut
Elinvoimainen media-ala				
<i>Monimuotoinen ja uudistuva media-ala</i>				
Edistetään langatonta laajakaistaa osoittamalla jatkossakin taajuuksia langattoman laajakaistan käyttöön ja samalla valmistaudutaan mediasisältöjen jakelun siirtymiseen yhä enenevässä määrin laajakaistaverkkoihin. (Digi-infran strategia, mediapoliittinen ohjelma)			Lisätään itsesäätelyä ja turvataan radioalan tulevaisuus (uudelleen järjestämällä ja myöntämällä uusia taajuuksia). Viestintävirasto osallistuu mediapoliittisen ohjelman valmisteluun ja täytäntöönpanoon.	Toteutunut
Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet				
<i>Tieto on lisännyt uutta liiketoimintaa</i>				
Vaikutetaan automaattisen liikenteen, tiedon hyödyntämisen ja satelliitinavigoinnin toteuttamiseen ja toteutetaan liikennekaaren sisältämän tiedon ja tietojärjestelmien yhdenmukaisuusvaatimukset			<ol style="list-style-type: none"> 1) Lippu-hankkeen kokeilut on toteutettu, luottamusverkoston rakentaminen 2) Tietoturvaekosysteemi (HAVARO) luo uudenlaista tietoa ja edistää avoimia rajapintoja 3) Tuetaan valtioneuvoston PRS-periaatepäätöksen valmistelua 4) Tuetaan Galileo-ohjelman kehitystä Suomessa ja kehitetään paikannussignaalien ja häirinnän toteamis- ja sietokykyä rakentavaa ja ylläpitävää kansallista osaamista. Edistetään kansainvälisesti paikannussatelliitteihin liittyvää kyberturvallisuutta. 5) Tuetaan liikenneturvallisuuden luottamusverkosta 6) Viraston kaikki tieto (uusikin) avataan avoimen datan ohjelman mukaisesti 	Toteutunut
Luottamus digitaalisiin palveluihin				
<i>Luottamus internetiin kasvaa</i>				

Kansalaisten ja organisaatioiden on mahdollista toimia turvallisesti internetissä tietoturvastrategian mukaisesti		Toteutunut	<p>1) Ylläpidetään ja kehitetään tietoturvallisuuden tilannekuvaa luottamukseen perustuvan tiedonvaihdon avulla</p> <p>2) Vaikutetaan aktiivisesti ENISAssa</p> <p>3) Parannetaan luottamusta digitaalisiin palveluihin</p> <p>4) On tehty selvitys tiedonsuojausominaisuuksien sertifiointin tarpeesta käyttäjien näkökulmasta sekä niiden vaikutuksesta digitaalisia hyödykkeitä kohtaan koettuun luottamukseen</p>	Toteutunut
Liikenne- ja viestintäverkot				
<i>Suomi on 5G teknologian kärkimaa</i>				
Osallistutaan ja toteutetaan laajakaistan toimeenpano-ohjelmaa, maaseudun digitalisaation edistämistä sekä liikenteen automaation ja robotiikan kehittämistoimenpiteiden tiekarttaa 2017-2019. Viestintäverkot mahdollistavat uudet liikenteen ja logistiikan palvelut			<p>Vaikutetaan WRC-19 valmisteluihin. Valmistelutyöt liittyen taajuuksien käyttöönottoon ja jakotapoihin, nykykäytännön siirtäminen muille taajuuksille</p> <p>Viestintäviraston vetämä 5G-hanketta on edistetty aktiivisesti ja toteutettu hankesuunnitelmassa määritellyt toimenpiteet</p> <p>Yhteistyössä hallinnonalan toimijoiden kanssa hanke on saatu hallitusti käyntiin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Verkosto on perustettu 2. Kokeilualueet on määritely 3. Ensimmäiset teknologia POC:it on toteutettu 	Toteutunut
<i>Edistetään digitaalisen infran rakentamista</i>				
Osallistutaan digi-infrastruktuurin strategian toimeenpanoon			Edistetään yhteisrakentamista ja uusia rakentamistekniikoita sekä lisätään tietoisuutta tulevaisuuden teknologioista ja sisäverkkorakentamisesta	Toteutunut
<i>Toimintavarmuuden edistäminen</i>				
Viraston riskiarviointikyky, häiriötilanteisiin liittyvä varautumissuunnittelu sekä toimialan palveluiden ja verkkojen resilienssikyky on parantunut			Varmistetaan tietoturvallisuus, toimintavarmuus ja varautuminen virastorakenteita uudistettaessa. Yksittäisistä häiriötilanteista kootun tiedon hyödyntäminen selvityksissä ja toiminnassa	Toteutunut

	2016 Toteuma	2017 Toteuma	2018 Tavoite	2018 Toteuma
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	12,45	-5,91	1	11,20
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	14,37	-5,24	1	6,31
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	104	104	98	97
Veroluonteisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	107	110	98	97

3 VAIKUTTAVUUS

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Mahdollistamme monipuolisia palveluita

Kuluttajien tyytyväisyydessä viestintäpalveluja kohtaan ei ole tapahtunut merkittävää muutosta vuoteen 2017 verrattuna. Viestintäviraston marraskuussa 2018 teettämän kuluttajatutkimuksen perusteella suomalaiset ovat yleisesti katsoen tyytyväisiä laajakaista- ja matkapuhelinpalveluihin.

Vuosina 2017 ja 2018 telepalvelujen hinta-laatu-suhteeseen, toimivuuteen sekä teleyritysten asiakaspalveluun on oltu tyytyväisiä sekä kiinteän että matkaviestinverkon osalta, sillä kaikki arvosanat ovat sijoittuneet välille 3,6 - 3,8 (asteikolla 1 - 5).

EU:n uudet verkkovierailusäännökset ovat olleet voimassa vuodesta 2017 alkaen. Sääntelyn lähtökohdana on, että kohtuullisesta roaming-käytöstä ei peritä lisämaksuja kotimaan hinnan lisäksi. Suomalaiset matkaviestinoperaattorit hakivat kuitenkin virastolta poikkeuslupaa lisämaksujen perimiseen. Virasto myönsi DNA:lle, Elisalle, Moi Mobilille ja Telialle poikkeuslupan perä lisämaksuja asiakkaidensa verkkovierailukäytöstä EU- ja ETA-maissa.

Maaliskuussa annettiin usean vuoden valmistelutyön päätteeksi tilaajayhteysmarkkinoita koskevat huomattavan markkinavoiman (HMV) päätökset. Niillä edistettiin laajakaistamarkkinoiden kilpailua asettamalla valokuidulla toteutettujen tilaajayhteyksien tukkuhinnoille enimmäishinnat. Päätösten seurauksena Elisa, Telia ja DNA joutuivat alentamaan tukkuhintojaan 28 - 80 prosenttia. Kuparitilaajayhteyksissä sääntelyä puolestaan kevennettiin.

Radion tammikuussa 2020 alkavan kymmenvuotisen toimilupakauden taajuussuunnittelu aloitettiin Viestintävirastossa jo 2017 alussa ja työtä jatkettiin 2018. Suunnittelussa kartoitettiin yhteistyössä toimialan kanssa käytössä olevien FM-taajuuksien uudelleenjärjestelyn tarve sekä kuultiin näkemyksiä ja toiveita toimijoiden taajuustarpeista. Taajuussuunnittelussa radioverkkojen taajuuksien käyttöä tehostettiin muun muassa karsimalla taajuuskokonaisuuksista päällekkäistä taajuuksien käyttöä, millä mahdollistettiin uudelle toimilupakaudelle myös täysin uusien taajuuskokonaisuuksien muodostaminen.

Viestintävirasto järjesti radion ohjelmistotoimilupien hakukierroksen. Kysyntä taajuuksille oli runsasta ja noin kolmeen neljäsosaan taajuuskokonaisuuksista kohdistui enemmän kuin yksi toimilupahakemus ja tältä osin toimilupapäätökset siirrettiin valtioneuvoston ratkaistavaksi. Viestintävirasto ja valtioneuvosto antoivat toimiluparatkaisunsa samanaikaisesti marraskuussa.

Televisiotoiminnan DVB-T2 -teknologiasiirtymäviestintää jatkettiin ja varauduttiin siirtymän viivästyntymiseen käynnistämällä muun muassa viestinnän uusien sisältöjen ja toimenpiteiden suunnittelu yhteistyössä tv-toimialan sekä viestintä- ja mainostoimistojen kanssa.

Vuoden mittaan julkaistiin myös lukuisia tilastoja ja analyyskejä, jotka koskivat mm. markkinoiden kehitystä, viestintäpalvelujen saatavuutta ja käyttöä, teleyritysten tuloja ja investointeja sekä matkaviestinverkkojen peittoa. Monitori-palvelun kehittämistä jatkettiin.

Vuoden 2018 aikana Viestintävirastossa työskenneltiin määrätietoisesti vahvan sähköisen tunnistuspalvelujen markkinoiden avaamiseksi kilpailulle. Viestintävirasto oli sovittelemassa useiden toimijoiden välisiä sopimusneuvotteluja ja avaamassa toimijoiden välisiä lukkoja sopimusten syntymiselle. Kuluttajille kilpaillut tunnistuspalvelujen markkinat näkyisivät erityisesti turvallisempina ja helpompina tunnistustapahtumina. Vastaavasti yrityksille ja julkishallinnolle kilpaillut markkinat tarkoittaisivat alentuneita kustannuksia ja mahdollisuuksia tarjota asiakkailleen entistä turvallisempia palveluja.

Eurooppalaisen Galileo-satelliittinavigointijärjestelmän julkisesti säännelty paikannus- ja aikapalvelu (PRS, Public Regulated Service) tukee viranomais toimintaa ja huoltovarmuuskriittistä infrastruktuuria sellaisissa tehtävissä, joissa edellytetään varmistettua paikka- ja aikatietoa. Viestintävirasto on nimetty Suomen PRS-viranomaiseksi ja toiminnan käynnistymistä on valmisteltu aktiivisesti kansainvälisessä yhteistyössä.

Verkkotunnukset luovat osan digitaalisten palvelujen perusinfrastruktuurista, jonka varaan nykyistä digiyhteiskuntaamme rakennetaan. Perusinfrastruktuurin turvallisuudesta huolehtiminen on tärkeää ja tätä työtä virastossa tehdään muun muassa ohjaamalla ja valvomalla verkkotunnusvälittäjien tietoturvallisuutta.

Verkkotunnusvälittäjien tietoturvallisuuden ohjaukseen ja valvontaan on keskeisesti liittynyt myös viraston sisäisen yhteistyön kehittäminen. Kuluneena vuonna Viestintäviraston lainsäädännöllisten valtuuksien käyttöä on päästy jo kokeilemaan sekä on löydetty useita kehityskohteita, joilla parantaa .fi-tunnusten ja yleisemmin koko internetin tietoturvallista käyttöä.

Turvaamme toimivia yhteyksiä

Viestintävirasto osallistui tiiviisti Liikenne- ja viestintäministeriön digitaalisen infrastruktuurin strategian valmistelutyöhön tuottamalla selvityksiä ministeriölle liittyen sekä langattomiin että kiinteisiin laajakaistaverkkoihin. Strategiassa määritellään Suomen laajakaistatavoitteet vuoteen 2025 sekä keinoja ja toimenpiteitä näiden saavuttamiseksi. Strategiassa esitetään toimenpiteitä muun muassa 5G-verkkojen rakentamiseen ja taajuuspolitiikkaan, verkkojen lupa- ja rakentamismenettelyjen sujuvoittamiseen, markkinoiden toimivuuden edistämiseen sekä tutkimuksen ja innovaation tukemiseen.

Viestintäviraston tavoitteena on edistää Suomen kehitystä 5G-tekniikan kärkeksi ja näin varmistaa edistykselliset sähköiset palvelut koko yhteiskunnalle. Virasto onkin toimintavuoden aikana valmistautunut 5G:n käyttöönottoon. Vuoden alussa toteutetuista muutoksista yksi merkittävimmistä koski taajuuskaistan 3400 - 3800 MHz:n radiolinkkien ja kiinteän langattoman laajakaistan käytön päättymistä 31.12.2018. Muutoksella valmistauduttiin osoittamaan taajuuksia huippunopealle 5G:lle. Lisäksi vapautettiin luvanvaraisuudesta älykkäät liikennejärjestelmät (ITS) 5,9 GHz:n taajuusalueella. Näillä toimilla sääntelyä vähennettiin ja edistettiin älykkäiden liikennejärjestelmien käyttöönottoa.

5G verkon toimiluvat 3410-3800 MHz taajuusalueelle myönnettiin huutokauppanettelyllä. Taajuuksia voittivat Telia Finland Oyj, Elisa Oyj ja DNA Oyj. Huutokauppa tuo valtiolle tuloja 77,6 miljoonaa euroa.

5G Momentum on LVM:n hallinnonalan virastojen yhteinen hanke, jota Viestintävirasto koordinoi. Hankkeen yhteistyöverkostolla edistetään 5G tekniikan testaus- ja kokeilutoimintaa sekä toimijoiden yhteistyötä. Verkoston kokeilut edistävät 5G tekniikkaan pohjautuvien uusien palveluiden ja verkkojen kehittämistä. Tavoitteena on vauhdittaa uusien palveluiden luomista kuluttajille, yrityksille ja julkishallintoon.

Taajuuksien valvontaa tehostettiin ottamalla käyttöön monitorointijärjestelmä pääkaupunkiseudun alueella. Monitorointijärjestelmällä pyritään tehostamaan, automatisoimaan ja helpottamaan taajuusvalvontaa. Järjestelmän avulla pystytään esimerkiksi monitoroimaan hätä- ja turvallisuusliikenteen taajuuksia automaattisesti.

Helmikuussa avautui Laajakaistainfo.fi-sivusto vauhdittamaan laajakaistan rakentamista. Sivusto jakaa nopeisiin verkkoyhteyksiin liittyvää tietoa eri tekniikoista ja saatavilla olevasta rahoituksesta.

Viestintävirasto julkaisi toukokuussa ensimmäistä kertaa kuntakohtaisen laajakaistaluokituksen. Jokaiselle Suomen kunnalle annettiin yhdestä viiteen tähteä kuvaamaan nopeiden kiinteän verkon laajakaistayhteyksien saatavuutta ja käyttöä kunnan kotitalouksissa vuoden 2017 lopussa. Kunnille annettu tähtien määrä kuvaa kuinka lähellä kussakin kunnassa oltiin tilannetta, jossa kaikkien vakinaisten asukkaiden saatavilla on 1000 megan liittymä (1 Gbit/s) ja kaikkien käytössä 100 megan liittymä (100 Mbit/s). Laskennassa huomioitiin myös hitaampien nopeusluokkien käyttöä ja saatavuutta.

Yhteisrakentamisen edistäminen ja Verkkotietopiste.fi-palvelun kehittäminen oli yksi viraston keskeisistä tavoitteista. Syyskuussa Kuntamarkkinoilla julkistettiin Yhteisrakentamisteko 2019 -kilpailu, jonka järjestäjiin kuuluu Viestintäviraston lisäksi laaja rintama keskeisiä toimijoita viranomaisista yritysliikenteeseen. Marraskuussa julkistettiin ensimmäiset kolme kilpailuhanketta.

Elokuun alussa voimaan tullut laajakaistatukilain muutos antoi Nopea laajakaista -hankkeen laajakaistahankkeille lisää rakentamisaikaa ja mahdollisesti valtiontuen myöntämisen aiempaa laajemmalle alueelle. Tukihakemukset oli kuitenkin tehtävä vuoden 2018 loppuun mennessä. Vuonna 2009 käynnistyneen Nopea laajakaista -hankkeen tavoitteena on saavuttaa nopean laajakaistan saatavuus 120 000 kotitaloudelle haja-asutusalueilla.

Luomme luottamusta sähköisiin palveluihin

Tänäkin vuonna Viestintävirastossa on työskennelty määrätietoisesti viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuuden ja tietoturvallisuuden parantamiseksi. Ennen kaikkea olemme keskittyneet kansainvälisten yhteyksien toimintavarmuuden ja tietoturvallisuuden varmistamiseen kaikissa tilanteissa ja panostaneet myös kehitysohjon.

Suomalaiset viestintäverkot ja -palvelut ovat pääsääntöisesti toimineet luotettavasti ilman merkittäviä häiriöitä. Ei kuitenkaan ole varaa unohtaa toimintavarmojen ja tietoturvallisten viestintäverkkojen ja -palvelujen merkitystä yhteiskunnallemme ja niitä tulee valvoa ja kehittää.

Viestintävirastossa toimiva kansallinen tietoliikenneturvallisuusviranomaisen (NCSA) hyväksyi SSH:n NQX-verkkosalain-palomuuruotteen kansallisen suojaustason III /ST III) tiedon luottamuksellisuuden ja eheyden suojaamiseen siirrettäessä tietoa tietoliikenneverkon välityksellä. Kansallisella tietoturvallisuuden osaamisella on yhä keskeisempi merkitys kokonaisturvallisuuden kannalta ja tämän vuoksi kansallisten salaustuotteiden merkitys kotimaiselle kyberomavaraisuudelle on merkittävä.

EU:n CEF-ohjelma (Connecting European Facility) myönsi vuonna 2017 Kyberturvallisuuskeskukselle noin miljoonan euron rahoituksen uhkatietojen välitykseen liittyvään yhteistyöhön. Saavutetulla rahoituksella on kehitetty tietoturvaloukkausten teknisten uhkatietojen välitystä kansallisten ja kansainvälisten CERT-toimijoiden kesken ja hanke jatkuu edelleen. Tavoitteena on parantaa tietojen automaattista arviointia ja kehittää CERT-toimijoiden yhteistä uhkatiedon analysointialustaa. Lopputuloksen on tarkoitus nopeuttaa ja lisätä tietoturvaloukkausten ratkaisemista sekä vähentää päällekkäistä työtä. Projekti toteutetaan yhteistyössä Viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen, Oulun yliopiston ja Jyväskylän Ammattikorkeakoulun kanssa.

Kyberturvallisuuskeskuksen tietoturvaloukkausten havainnointi- ja varoitusjärjestelmän (HAVARO) kehittämistyö vie HAVARON vaiheeseen 2.0. Järjestelmän kehittämiseksi kilpailutettiin ohjelmistokehitystiimi, joka aloitti työnsä syyskuussa. Samalla käynnistyi vaihe, jossa operointimallin rinnalla kehitetään varsinaista HAVARO 2.0 -järjestelmää. Kehitystyötä on tehty ketterien menetelmien mukaisesti, yhteistyössä Kyberturvallisuuskeskuksen, palvelukeskusten, asiakkaiden ja alihankkijan kanssa.

Kyberturvallisuudesta viestimisen käyttöön lanseerattu **#kybersää** on vuoden alusta julkaistu tietopakettina lähes koko kansan käyttöön. Kyberturvallisuuden tilannekuvakatsausta on esitetty lukuisissa tilaisuuksissa, joissa palaute on ollut poikkeuksetta kiittävää. Kybersää on sulautunut osaksi lukuisten yritysten ja viranomaisten sisäistä raportointia ja ottanut paikkansa keskeisenä kyberturvallisuuden tilannekuvatuotteena. Lisäksi Suomen kybersäästä ovat useat kansainväliset toimijat ottaneet mallia, mm. Latviassa ja Ranskassa on nähty omia kybersää esityksiä ja EU-yhteistyössä CSIRT-verkostossa kehitetään Euroopan laajuista näkemystä.

EU:n verkko- ja tietoturvadirektiivin (NIS) mukainen kansallinen lainsäädäntö ja sen velvoitteet tulivat voimaan 9.5.2018. NIS velvoittaa huoltovarmuuskriittisiä yrityksiä ja keskeisiä digitaalisten palvelujen tarjoajia jatkossa raportoimaan tietoturvaloukkauksista. Toimialakohtainen valvontaviranomaisen kokoa toimialan ilmoitukset yhteen ja raportoi ne yhdenmukaisesti Viestintävirastolle, joka toimii Suomessa POC-toimijana (Point of Contact) ja raportoi Suomesta kaikkien toimialojen tapahtumat kootusti säännöllisesti EU:lle.

Verkko- ja tietoturvadirektiivi ja kansallinen lainsäädäntö luovat edellytykset kyberturvallisuuden ohjaukseen ja valvontaan yhteiskunnan kannalta tärkeille toimialoille. Ne luovat pohjan toimialat ja viranomaiset ylittävälle yhteistyölle, jolla edistetään kyberturvallisuutta niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Viestintävirasto perusti maaliskuussa yhteistyössä muiden valvovien viranomaisten kanssa viranomaisyhteistyöryhmän uuden lainsäädännön valvontatoiminnan ja yhteistyön kehittämiseksi. Ryhmä vaihtaa tietoa esimerkiksi tietoturvaloukkausten ilmoitusrajoista, alakohtaisista raportointikäytännöistä ja raportoinnin päällekkäisyyksistä. Tavoitteena on kehittää eri toimialoille mahdollisimman yhtenevät käytännöt ja jakaa oppeja eri alojen kokemuksista tietoturvatapauksista.

Harjoitustoiminta on tärkeä osa organisaation kyberkyvykkyyksien kehittämistä - kyberharjoitusten avulla organisaatio voi kehittää toimintavalmiuksiaan ja reaktiokykyään uhkatilanteissa ja siten pienentää hyökkäyksestä aiheutuvia haittavaikutuksia. Harjoittelun ympärille rakennettua palvelua on lähdetty systemaattisesti kehittämään osana Huoltovarmuuskeskuksen Kyber2020 -hanketta, joka tähtää yhteiskunnan keskeisten toimijoiden kyberkyvykkyyksien kehittämiseen.

Viestintäviraston teettämän kuluttajatutkimuksen mukaan kolme neljäsosaa kuluttajista on tietoisia nettiin liitettyjen kodin laitteiden haittaohjelmista. Lähes puolet käyttäjistä kokee, että internetiin liitettyjen laitteiden tietoturvasuojauksia koskevat tiedot ovat vaikeaselkoisia. Viestintävirasto pyrki parantamaan tietoturvaa yritysten ja viranomaisten yhteistyöllä lokakuussa käynnistetyssä IoT-verkostossa. Tavoitteena on helpottaa kuluttajia tunnistamaan riittävän tietoturvaliitteillä varustetun laite uudella käyttöön otettavalla Kyberturvallisuuskeskuksen luomalla tietoturvamerkillä.

Kansainvälinen yhteistyö

Viestintävirasto toimii Suomen edustajana useissa Euroopan unionin alaisissa toimielimissä, kuten eurooppalaisten viestintäviranomaisten yhteistyöelimessä BEREC:ssä, viestintäkomiteassa, radiotaajuuskomiteassa ja radiotaajuuspolitiikkaryhmässä. Viestintävirasto toimii Suomen edustajana myös EU:n neuvoston ja komission sekä muissa kansainvälisissä tietoturvasuoritusasioita käsittelevissä toimielimissä ja asiantuntijaryhmissä joko yksin tai kansallisen turvallisuusviranomaisen tukena. Lisäksi Viestintävirasto osallistuu eurooppalaisten tietoturva-asioista vastaavien regulaattoreiden väliseen yhteistyöhön sekä eurooppalaisella että pohjoismaisella tasolla.

Viestintävirasto osallistuu eurooppalaisen valtiollisten CERT-toimijoiden EGC-ryhmän toimintaan. Vuoden aikana jatkettiin yhteispohjoismaisen CERT-yhteistyöverkoston tiivistämistä. Viestintäviraston henkilöstö osallistui esiintyjänä useisiin kansainvälisiin tietoturvaseminaareihin.

Maailman radiokonferenssin (WRC19) kansainväliset valmistelut jatkuvat ja Viestintävirasto on ajanut kansallisissa valmisteluissa yhdessä sidosryhmien kanssa hyväksytyjen tavoitteiden ajamista konferenssin eri osien kohtien osalta. Tärkeiksi vaikuttamisen kohteiksi ovat nousseet mm 5G-verkkojen lisätaajuudet korkeilla taajuusalueilla sekä taajuuksien osoittaminen lyhytkestoisille satelliiteille. Molemmilla aiheilla on laajat kansalliset intressit. Maailman radiokonferenssi järjestetään vuoden 2019 loppupuolella.

Viestintävirasto toimii Suomen edustajana useissa kansainvälisen televiestintäliitto ITUn, Euroopan unionin komission sekä Euroopan posti- ja telehallintojen yhteistyöryhmä CEPT:n kansainvälisissä taajuusasioita ja numerointia käsittelevissä toimielimissä sekä työ- ja asiantuntijaryhmissä. Lisäksi Viestintävirasto valmistelee yhteistyössä naapurimaiden kanssa taajuuksien käyttöä koskevia koordinointisopimuksia. Viime vuonna Viestintävirasto osallistui ITUn yleiskokoukseen ja sen kansalliseen valmisteluun.

Sidosryhmäyhteistyö ja asiakkaiden hallinta

Viestintävirasto toimii vaikuttajana viestinnän toimialalla ja osallistuu aktiivisesti alan kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Virasto osallistuu julkiseen keskusteluun ja kertoo avoimesti ja säännönmukaisesti päätöksistään ja linjauksistaan. Sidosryhmiä kuuntelemalla viraston ratkaisuihin voidaan ottaa huomioon alan toimijoiden sekä viestintäpalvelujen käyttäjien edut ja näkemykset.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan yhteisen sidosryhmätutkimuksen mukaan Viestintäviraston toimintaan oltiin edelleen hyvin tyytyväisiä. Asiantuntemus sai arvosanan 4,19, kun se edellisenä vuonna oli 4,17. Virastoa pidettiin yhteistyökykyisenä (3,89, ed. vuonna 3,88) ja merkittävänä yhteiskunnallisena toimijana (3,95, ed. vuonna 3,89). Tuloksellisuus (3,59) ja ennakoivuus (3,64) olivat myös hieman parantuneet.

Viestintävirasto on antanut palvelulupauksen, jonka mukaisesti sähköisellä yhteydenottolomakkeella lähetettyihin kysymyksiin saa vastauksen viiden arkipäivän kuluessa.

Viestintävirastossa on käytössä kansallisen palveluarkkitehtuurin mukaiset Suomi.fi-palvelut. Suomi.fi-tunnistautumisen kautta pääsee henkilökohtaisen radioluvan hakemiseen, poistoon sekä katseluun. Luvan voi myös maksaa Suomi.fi-maksun kautta kaikkien suomalaisten pankkien verkkomaksupalveluilla. Viestintäviraston palvelut on kuvattu Suomi.fi-verkkopalvelussa, jota täydennetään asiakastarpeiden mukaisesti.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Tuettujen Nopea laajakaista -hankkeen verkkojen vaikuttavuus

Hankkeiden yhteydessä on viimeisimmän vuosiraportin mukaan rakennettu yli 20 000 kilometriä valokuituverkkoa, johon on hankittu yli 30 000 valokuituliittymää ja mahdollistettu nopean valokuitulaajakaistan saatavuus yli 83 000 kotitaloudelle. Tämä on noin 1/3 kaikesta Suomen valokuitulaajakaistan saatavuudesta kotitalouksille.

Valokuituhankkeita on toteuttanut 32 eri yritystä ja mukana on yhteensä noin 160 hanketta. Hankkeita on rakennettu eri puolilla Suomea. Maakunnittain tarkasteltuna tuettuja hankkeita on ollut eniten Lapissa, Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Savossa. Tukea on myönnetty yhteensä 58,6 miljoonaa euroa ja maksettu tähän mennessä 42,4 miljoonaa euroa. Nopea laajakaista -hankkeen avulla valokuituverkko on laajentunut uusille alueille Suomessa, koska kaupallisesti valokuituverkkoa Suomessa rakennetaan kotitalouksille vain suurimmissa taajamissa.

4 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

4.1 Toiminnan tuottavuus

Tavoitteiden toteutuma	2016	2017	2018 tavoite	2018
Viestintäviraston työn tuottavuuden kehitys (%)	+12,45	-5,91	+1	+11,20
Viestintäviraston kokonaistuottavuuden kehitys (%)	+14,37	-5,24	+1	+6,31

Viestintäviraston henkilöstömäärä ja toiminnan kulut kasvoivat vuoteen 2018 verrattuna. Henkilöstön määrän lisäytyi erityisesti turvallisuustehtävissä, joiden lisäresursointiin virasto sai lisärahoitusta. Henkilöstön määrän ja kulujen kasvusta huolimatta viraston suoritteiden määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna erityisesti CERT-asiakastapausten, automaattisesti käsiteltyjen tietoturvahavaintojen, postilähetysten varmennepalvelujen sekä verkkotunnusten määrän osalta. Suoritteiden määrän positiivinen kehitys vaikutti siihen, että viraston työn tuottavuuden kehitys ja kokonaistuottavuuden kehitys ylittivät asetetut tavoitteet.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Tavoitteiden toteutuma	2016	2017	2018 tavoite	2018
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	104	104	98	97
Veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuus (%)	107	110	98	97

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Viestintävirasto on valtion talousarviossa nettobudjetoitu virasto. Viraston kaikki menot on merkitty toimintamenomomentille. Pääosa viraston keräämistä tuloista on maksullisen toiminnan tuloja, jotka on nettoutettu toimintamenomomentille. Osa viraston keräämistä tuloista on merkitty veronluonteisiin tuloihin.

Maksullisen toiminnan tulosta ja kannattavuutta on tarkasteltu kustannusvastaavuuslaskelmien avulla. Lisäksi liitteessä 1 on esitetty maksullisen toiminnan ja veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat maksulajeittain.

Maksuperustelain mukaisia suuruudeltaan merkittävimpiä julkisoikeudellisia maksuja ovat radiolähettimien taajuusmaksut, viestintäverkon numerointimaksut sekä verkkotunnusmaksut. Lisäksi virasto saa sopimusperusteisia tuloja tietoturvapalveluiden tuottamisesta huoltovarmuuskriittisille toimijoille ja valtionhallinnolle. Valtion televisio- ja radiorahastosta maksettava korvaus rahaston hallinnoinnista ja muista rahaston käyttösuunnitelman mukaisten tehtävien hoidosta on valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain perusteella saatava maksullisen toiminnan tuloa.

Maksullisen toiminnan tuloarvio vuonna 2018 oli yhteensä 21,3 miljoonaa euroa. Kustannusvastaavuuslaskelmissa vuodelle 2018 kohdistettavien tuottojen toteutuma on 20,4 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan toteutunut kustannusvastaavuus oli 97 %, kun tulossopimuksessa kustannusvastaavuustavoite oli 98 %.

Tuotto- ja kululaskelmalla maksullisen toiminnan tuottojen kertymä on 20,5 miljoonaa euroa.

Viraston keräämiä veronluonteisia maksuja ovat tietoyhteiskuntamaksut, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksut, postitoiminnan valvontamaksut sekä varmennemaksut.

Veronluonteisten maksujen tuloarvio vuonna 2018 oli 6,6 miljoonaa euroa ja toteutuma oli 6,4 miljoonaa euroa. Veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuustavoite tulossopimuksessa oli 98 %. Toteutunut kustannusvastaavuus oli 97 %.

Tukitoimintojen kustannukset ja yhteiskustannukset on vyörytetty tukitoiminnoilta substanssitoiminnoille toteutuneiden henkilötyövuosien suhteessa.

Maksullisen toiminnan tuottojen vuosittainen kehitys sekä veronluonteisten maksujen vuosittainen kehitys on esitetty liitteessä 2. Samoin liitteessä 2 on esitetty viraston kokonaiskustannusten vuosittainen kehitys.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat (1 000 euroa)

	2016 (tot.)	2017 (tot.)	2018 (tot.)	2018 (tavoite)
TUOTOT				
maksullisen toiminnan tuotot				
maksullisen toiminnan myyntituotot	21 500	19 050	20 358	21 319
maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	
Tuotot yhteensä	21 500	19 050	20 358	21 319
KUSTANNUKSET				
maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
aineet, tarvikkeet ja tavarat	74	80	43	84
henkilöstökustannukset	5 599	5 940	6 240	8 344
vuokrat	28	24	34	38
palvelujen ostot	3 354	2 655	3 230	3 628
muut erilliskustannukset	1 276	1 286	1 392	1 160
poistot	1 555	1 074	1 040	1 281
korot	5	0	0	0
valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	11 891	11 059	11 979	14 535
KÄYTTÖJÄÄMÄ	9 609	7 991	8 379	6 784
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskust.				
tukitoimintojen kustannukset	5 276	4 283	4 740	5 343
osuus palkallisista poissaoloista	2 603	1 943	1 829	0
osuus toimitilakustannuksista	943	996	2 515	902
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	8 822	7 222	9 084	6 245
Kokonaiskustannukset yhteensä	20 713	18 281	21 063	20 780
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	787	769	-705	539
Kustannusvastaavuus-%	104	104	97	103

Korkokustannusten laskennassa käytetty Valtiokonttorin korkoprosenttia, joka vuonna 2017 oli 0,0%

Maksullisen toiminnan tuottojen toteutuma vuonna 2018 oli noin 1,3 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisellä vuonna. Toteutuma oli kuitenkin noin 1,0 miljoonaa euroa budjetoitua pienempi. Erityisesti taajuusmaksujen kertymä jäi budjetoitua pienemmäksi ja toisaalta verkkotunnusmaksuja kertyi hieman budjetoitua enemmän. Tuottojen toteutuma oli yhteensä 20,4 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tuottoja kertyi vuonna 2018 seuraavasti: taajuusmaksuja 8,3 miljoonaa euroa, verkkotunnusmaksuja 3,7 miljoonaa euroa ja viestintäverkon numerointimaksuja 2,6 miljoonaa euroa. HVK-sopimuksen ja GovCERT-sopimusten perusteella saadut tuotot tietoturvapalveluiden tuottamisesta olivat yhteensä noin 4,3 miljoonaa euroa.

Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset vuonna 2018 olivat noin 21,0 miljoonaa euroa. Kustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta noin 2,8 miljoonaa euroa. Budjettiin verrattuna maksullisen toiminnan kustannukset olivat noin 0,3 miljoonaa euroa suuremmat.

Viestintävirastossa käytetään Valtiokonttorin suosittelemaa sisäisen laskennan mallin mukaista toteutusta, jossa tukitoimintojen kustannukset vyörytetään ydintoiminnoille. Henkilöiden palkkakustannuksista on kohdistunut suoraan ydintoiminnoille vain varsinaisen työajan palkkakustannukset. Lomien ja muiden palkallisten poissaolojen kustannukset sisältyvät vyöryviin kustannuksiin. Myös toimitilakustannusten käsittely laskennassa vastaa Valtiokonttorin ohjeistusta ja toimitilakustannukset sisältyvät vyöryviin kustannuksiin. Toimitilakustannusten osuus oli merkittävästi aiempaa suurempi viraston toimitilamuutosta aiheutuneiden kustannusten vuoksi.

5 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut Viestintävirastolle tulossopimuksessa tuotoksia ja laadunhallintaa koskevat tulostavoitteet, joiden saavuttamista arvioidaan tässä. Suoritteiden määrä on koottu tämän kappaleen lopussa olevaan taulukkoon.

Tavoite: Vaikutetaan teletoiminnan, tietoturvastrategian, esineiden internetin, robotiikan hyödyntämisen sekä liikenteen automaation standardointiin.

Tavoite saavutettiin.

Viestintävirasto on toteuttanut laaja-alaisen selvityksen sertifiointi- ja standardointielimistä. Selvityksen tarkoitus on viestiä ICT-alan laite- ja palveluntuottajille sekä niiden asiakkaille tietoturvasertifiointien ja standardoinnin merkityksestä. Selvityksen havainnot on viestitty ja jalostettu Viestintäviraston standardointiryhmälle. VAHTIn, Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n sekä EK:n kanssa on sovittu viestintäyhteistyöstä. Näin asia saatetaan mahdollisimman laajalti valtionhallinnon organisaatioiden sekä yritysten tietoisuuteen.

Tietoturvan standardointiverkosto on kokoontunut verkostossa sovitun rytmityksen mukaisesti. Liikenteen standardointiverkostoa ollaan käynnistämässä tietoturvan standardointiverkoston alaryhmäksi. Viestintävirasto osallistui LVM:n vetämän tieliikenteen automaation hallinnonalan yhteistyöryhmän antaman ohjauksen ja vastuunjaon mukaisesti liikenteen automatisaation standardointiin ja standardointiverkostojen aktivointiin. Painopisteenä on ollut erityisesti C-ITS delegated actin valmistelu ja kansallisten näkökantojen edistäminen siinä.

Tavoite: Viestintävirasto lisää käyttäjien tietoisuutta viestintäpalvelujen käytöstä ja kehityksestä. Kehitetään BCO-verkosta. (Datan hyödyntäminen, digi-infran rakentaminen)

Tavoite saavutettiin.

Laajakaistainfo-sivusto (BCO) on käynnistetty yhteistyössä LVM:n, MMM:n ja Maaseutuviraston kanssa. MONITORi-palvelun kehitystä on jatkettu ja toteutettu kuluttajille suunnattu mittauskampanja.

DVB-T2-hankeessa on tiedotettu alan toimijoita, varauduttu siirtymän viivästymiseen ja käynnistetty viestinnän uusien sisältöjen ja toimenpiteiden suunnittelu yhteistyössä tv-toimialan sekä viestintä- ja mainostoimistojen kanssa.

Tavoite: Kehitetään aluemäärittelyä.

Tavoite saavutettiin.

Aluemäärittelyn päivitys keväällä 2019 tehtävää kilpailutusta varten on tehty ja asiasta on annettu Postille uusi päätös. Tarkempaa aluemäärittelyä vuodelle 2019 on kehitetty sisäisesti ja yhteistyössä yritysten kanssa ja malli on valmis sisäiselle kommentointikierrokselle, minkä jälkeen alkaa ulkoinen kuuleminen. Uudistettu tarkempi aluemäärittely saadaan käyttöön vuoden 2019 aikana.

Tavoite: Edistetään langatonta laajakaistaa osoittamalla jatkossakin taajuuksia langattoman laajakaistan käyttöön ja samalla valmistaudutaan mediasisältöjen jakelun siirtymiseen yhä enenevässä määrin laajakaistaverkkoihin. (Digi-infran strategia, mediapoliittinen ohjelma)

Tavoite saavutettiin.

Radion toimiluvat on myönnetty aikataulussa ja uusia taajuuksia on osoitettu myös uusille toimijoille.

Tavoite: Vaikutetaan automaattisen liikenteen, tiedon hyödyntämisen ja satelliittinavigoinnin toteuttamiseen ja toteutetaan liikennekaaren sisältämän tiedon ja tietojärjestelmien yhdenmukaisuusvaatimukset.

Tavoite saavutettiin.

Lippu-hankkeen pilotti BusPay/Hyvinkään Liikenne on toteutettu, HAVARO-projekti on edennyt suunnitelman mukaisesti, valtioneuvoston periaatepäätöksen valmistelua PRS-palvelun toteuttamisesta Suomessa on valmisteltu LVM:n johdolla, on osallistuttu aktiivisesti PRS-viranomaistehtäviin liittyvien kansainvälisten työryhmien toimintaan sekä on tuettu liikenneturvallisuuden luottamusverkoston syntymistä ja osallistuttu verkoston kokouksiin.

Tavoite: Liikenteen ja viestinnän digitaalisten palveluiden esteettömyyden toimenpideohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Tavoite saavutettiin.

Hallinnonalan esteettömyysverkosto toimii ja Viestintävirasto on rakentanut lisäksi omaa sidosryhmäverkostoa. Kahdenvälisiä tapaamisia järjestöjen kanssa on jatkettu loppuvuonna.

Tavoite: Kansalaisten ja organisaatioiden on mahdollista toimia turvallisesti internetissä tietoturvastrategian mukaisesti.

Tavoite saavutettiin.

Ensimmäistä kertaa toteutetun vaikuttavuustutkimuksen tulosten mukaan Viestintävirasto on onnistunut tietoturvallisuuden tilannekuvapalveluiden tarjoamisessa erittäin hyvin. ENISA:n toimintaan on vaikutettu aktiivisesti. Digitaalisten palveluiden turvallisuudesta ja keinoista niiden suojaamiseen on viestitty mm. Kybersään avulla ja on järjestetty kaksi laaja-alaista kansalaisyhteiskuntaa lisäämään tietoisuutta turvallisuudesta toiminnasta digitaalisissa ympäristöissä sekä on toteutettu kyselytutkimus tietosuojasominaisuuksien tarpeesta kansalaisille.

Tavoite: Osallistutaan ja toteutetaan laajakaistan toimeenpano-ohjelmaa, maaseudun digitalisaation edistämistä sekä liikenteen automaation ja robotiikan kehittämistoimenpiteiden tiekarjaa 2017-2019. Viestintäverkot mahdollistavat uudet liikenteen ja logistiikan palvelut.

Tavoite saavutettiin.

WRC-19 -valmistelut ovat edenneet suunnitellusti ja 3,5 GHz:n taajuushuutokauppa on järjestetty ja radioluvat 5G-verkoille on myönnetty, joten taajuudet ovat 5G:n käytössä.

5G Momentum -hanke on edennyt hankesuunnitelman mukaisesti yhteistyössä hankevirastojen kanssa ja verkosto on perustettu. Verkostossa on jäseniä yli 50. 5G Momentum on mukana useissa hankkeissa, jotka tulevat toteuttamaan kokeiluja vuoden 2019 aikana.

Matkaviestinverkon päätelaitteiden dronekäyttö on vapautettu luvasta viranomaistoiminnalle kokeiluluontoisesti.

Laajakaistainfo.fi-sivuston ylläpitoa ja kehittämistä on jatkettu yhdessä LVM:n, MMM:n ja Maaseutuviraston kanssa. Myös yhteisrakentamisen edistämistoimia on jatkettu.

Tavoite: Osallistutaan digi-infrastruktuurin strategian toimeenpanoon.

Tavoite saavutettiin.

Digi-infrastruktuurin strategia on valmistunut. Sen mukaisesti 3,5 GHz taajuusalueen huutokauppa on järjestetty ja 26 GHz taajuusalueen käyttöönottoa mobiililaajakaistalle on valmisteltu strategiassa määriteltyjen toimenpiteiden mukaisesti. 3,5 GHz toimiluvat ja radioluvat tulevat voimaan 1.1.2019.

Tavoite: Viraston riskiarviointikyky, häiriötilanteisiin liittyvä varautumissuunnittelu sekä toimialan palveluiden ja verkkojen resilienssikyky on parantunut.

Tavoite saavutettiin.

Viestintäverkkoja ja -palveluja koskevien merkittävien häiriötilanteiden määrän lasku jatkui edelleen. Virastossa kehitettiin häiriötiedon käsittelyä ja hyödyntämistä sekä vakiinnutettiin prosessi, jolla merkittävimmistä (A-viat) häiriötilanteista raportoidaan liikenne- ja viestintäministeriölle.

Laadittiin ehdotus liikenne- ja viestintäministeriölle toimintavarmuutta ja varautumista koskevan sääntelyn kehittämiseksi.

Uuden viraston kokonaisturvallisuuden hallinta- ja johtamismallin käynnistämiseen tarvittavat valmistelut ja resurssit ovat valmiit. Uuden turvallisuus-toimintokokonaisuuden tehtävänä on varmistaa viraston turvallisuuden ja riskienhallinnan vaatimuksenmukaisuutta ja kehittää turvallisuuskulttuuria.

Taulukko Viestintäviraston suoritteiden määristä vuosina 2014 - 2018

Markkinat	2014	2015	2016	2017	2018
HMV-, yleispalvelu- ja valtiontukipäätökset	101	55	56	15	70
Markkinoiden valvontaratkaisut ja ohjeet	625	240	220	130	120
Toimialaseurantasuoritteet ja tilastot	83	123	120	120	120
Markkinoiden neuvontasuoritteet	750	704	750	950	1050
Televerkkojen tekniset määräykset ja ohjeet	15	3	5	5	1
Televerkkojen numerointipäätös	356	164	215	218	156
Lausunnot kansainväliseen telestandardointiin	78	107	82	68	38
Kyberturvallisuuskeskus	2014	2015	2016	2017	2018
Tietoturvan tilannekatsaukset	245	246	305	573	707
CERT-asiakastapaukset	4 646	5 794	8 911	8660	22 279
Teleyrityksen tarkastus	8	7	13	11	4
Televerkkojen tekniset määräykset ja ohjeet	13	2	5	7	1
Turvallisuuden valvontaratkaisut ja ohjeet	363	500	758	748	685
Tietojärjestelmien turvallisuustarkastukset	95	82	88	83	91
Automaattisesti käsitellyt tietoturvahavainnot	204 139	57 971	82 071	93 824	154000
Kohdennetut tietoturvaraportit	342	230	238	424	445
Taajuushallinto	2014	2015	2016	2017	2018
Postilähetysten varmennepalvelut	42 411	42 793	43 298	24 137	26 052
Yleinen neuvontasuorite	34 776	30 932	36 448	28 250	20 862
Teletointailmoitukset	57	107	36	98	226
Verkkotunnusten lukumäärä	358 152	379 223	410 825	443 112	463 854
Verkkotunnuslain soveltamista koskevat ratkaisut	100	79	140	270	240
Luvasta vapaille laitteille ylläpidetyt taajuuskaistat	272	272	276	276	276
Radiolupien määrä	70 026	73 449	73 375	29 318	29 468
Toimilupien määrä	139	113	134	69	328
Radioviestinnän pätevyystodistukset	2 253	2 288	2 214	2 184	2 072
Radioviestinnän rekisteröidyt tutkinnot	2 515	2 408	2 138	2 300	2 178

Taajuuksienkäytön valvontatapahtumat	219	194	172	148	155
Radiolaitteiden kaupanpidon valvontatapahtumat	175	194	124	85	110
Radioviestinnän neuvontasuoritteet	7 994	7 151	7 868	4 632	2824

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Seuranta- ja raportointikohde: Sidosryhmien tyytyväisyys Viestintäviraston toimintaan. Sidosryhmäkyselyssä Viestintäviraston yleisarvosana on vähintään 3,6 (asteikolla 1–5).

Tavoite saavutettiin.

Toteutuma	2016	2017	2018
	3,7	3,8	3,8

Viestintävirasto osallistui LVM:n hallinnonalan yhteiseen sidosryhmäkyselyyn. Kyselyn viidessä ensimmäisessä kysymyksessä esitettiin viisi yleistä kysymystä, joiden tuloksista laskettiin keskiarvo. Kysymykset koskivat yleistä mielikuvaa, tiettyjen ominaisuuksien sopivuutta organisaatioon, mielikuvaa johtamisesta, sidosryhmätoimintaa ja toiminnassa onnistumisesta. Näiden viiden kysymyksen yhteenlaskettu keskiarvo oli Viestintäviraston osalta 3,80. Tulos vuonna 2017 oli 3,76.

Kyselyssä selvitettiin erikseen yleistä mielikuvaa virastoista. Viestintäviraston yleinen mielikuva koettiin positiiviseksi ja virasto sai mielikuvasta erittäin hyvän arvosanan 3,99.

Seuranta- ja raportointikohde: Verkkotunnusten määrän kasvu vähintään 4 % vuodessa.

Tavoite saavutettiin.

Kasvu oli 4,68 %.

Seuranta- ja raportointikohde: Valokuituliittymien saatavuus kotitalouksilla paranee. Saatavuuden kasvu on vähintään 5 %-yksikköä edelliseen vuoteen verrattuna.

Tavoite saavutettiin.

Ennuste 5 %.

Seuranta- ja raportointikohde: Kansalaisten, yritysten ja julkisyhteisöjen tietoturvatietoisuus, luottamus viestintäpalveluihin sekä tyytyväisyys Viestintävirastoon viestinnän luottamuksellisuuden ja tietoturvan parantamisessa ovat hyvällä tasolla. Asiakas- ja sidosryhmäkyselyn arvosana on vähintään 3,6 (asteikolla 1–5).

Tavoite saavutettiin.

Tulos 4,15.

Seuranta- ja raportointikohde: Huippunopeiden laajakaistaliittymien määrä lisääntyy. 100 Mbit/s laajakaistaliittymien osuus kotitalouksien kiinteistä laajakaistaliittymistä on vähintään 35 %.

Tavoite saavutettiin.

Ennuste 35 %.

Seuranta- ja raportointikohde: Kilpailijoille vuokrattujen kuitutilaajayhteyksien määrä lisääntyy. Vuokrattujen tilaajayhteyksien määrä kasvaa vähintään 5 % vuodessa.

Tavoitetta saavutettiin.

Ennuste 5 %.

Seuranta- ja raportointikohde: Varmistetaan postin yleispalvelun saatavuus. Kansalaisten tyytyväisyys postin yleispalveluihin. Asiakaskyselyn arvosana on vähintään 3,5 (asteikolla 1–5).

Tavoite saavutettiin.

Tulos 3,7.

6 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Vuonna 2017 käynnistynyt Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistus toteutettiin toimintavuoden aikana. Uudistuksen tavoitteena on muun muassa parantaa hallinnonalan kykyä vastata asiakastarpeiden ja toimintaympäristön muutoksiin sekä kehittää ja vahvistaa hallinnonalan strategista ohjausta sekä saada synergiaetuja. Viestintävirasto osallistui aktiivisesti virastouudistuksen valmisteluun yhdessä hallinnonalan virastojen ja LVM:n kanssa. Uusi Liikenne- ja viestintävirasto aloitti toimintansa 1.1.2019.

Viestintävirasto muutti uusiin toimitiloihin Helsingin Kumpulaan kesällä 2018. Hankkeen tavoitteena ollut uusien, monimuotoisten työnteon tapojen toteuttaminen muuntojoustavilla toimitiloilla onnistui odotetusti. Viraston henkilöstö osallistui aktiivisesti hankkeen toteutukseen.

Viestintäviraston työtyytyväisyysindeksi pysyi lähes samana kuin edellisenä vuonna ja tulos oli 3,64 (3,66 vuonna 2017). Tulos on parempi kuin valtiolla yleensä.

Toimintatavat: VMBaron indeksien tavoitetasot ovat:

Johtajuusindeksi 3,7

Innovointikyvykkyyssindeksi 3,7

Työyhteisöindeksi 3,7

Tavoite saavutettiin osittain.

Johtajuusindeksi	3,36
Innovointikyvykkyyssindeksi	3,84
Työyhteisöindeksi	3,88

Voimavarojen hallinta ja kehittäminen: Henkilöstön määrä vuonna 2018 on ennakoitu olevan 231 henkilötyövuotta.

Henkilöstömäärä ylitti ennusteen.

Toteutuma	2016	2017	2018
	226,6	218,9	232,0

Henkilöstövoimavarojen tunnusluvut ¹

	2016	2017	2018	Vuosi­muutos (%)
1. HENKILÖSTÖRESURSSIT				
henkilöstömäärä	227	222	235	5,9
naiset	107	103	101	-1,9
miehet	120	119	134	12,6
henkilötyövuodet	226,6	218,9	232,0	6,0
keski-ikä	46	46,1	45,9	-0,6
naiset	47,2	47,4	47,7	0,6
miehet	45	45,1	44,5	-1,2
henkilöstömäärät ikäluokittain				
15-24	0	2	2	0,0
25-34	33	21	26	23,8
35-44	69	81	88	8,6
45-54	83	77	75	-2,6
55-64	40	39	44	12,8
65-	2	2	0	-100,0
koulutustasoindeksi	5,8	5,9	5,8	-0,2
naiset	5,5	5,6	5,6	0,3
miehet	6,1	6,1	6,0	-1,1
vakinaiset	209	210	219	4,3
naiset	97	97	94	-3,1
miehet	112	113	125	10,6
määräaikaiset	18	12	16	33,3
naiset	10	6	7	16,7
miehet	8	6	9	50,0
kokoaikaiset	220	218	230	5,5
naiset	103	102	99	-2,9
miehet	117	116	131	12,9
osa-aikaiset	7	4	5	25,0
naiset	4	1	2	100,0
miehet	3	3	3	0,0
säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	79,8	80,9	81,3	0,5
palkkasumma, €/vuosi	14294610	13990697	15654381	11,9
kokonaistyövoimakustannukset, €/vuosi	16916999	16476316	18257326	10,8
tehdyn työajan palkkojen %- osuus palkkasummasta	80,3	79,8	81,8	2,6
välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	5445526	5314378	5444858	2,5
välillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista	47,5	47,6	42,5	-10,7

	2016	2017	2018	Vuosi­muutos (%)
2. TYÖHYVINVOINTI				
kokonaistyötyytyväisyysindeksi	3,5	3,7	3,6	-2,7
naiset	3,4	3,6	3,5	-2,8
miehet	3,7	3,7	3,8	2,7
lähtövaihtuvuus, % henkilöstöstä	5,1	8,4	*	
tulovaihtuvuus, % henkilöstöstä	8,8	3,1	8,6	177,5
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, % henkilöstöstä	0,0	0,4	0,0	-100,0
sairauspoissaolot, työpäivää/htv	5,3	4,5	4,9	8,5
3. HENKILÖSTÖINVESTOINNIT				
työtyytyväisyyden edistäminen, €/htv	56,6	145,2	*	
työkunnan edistäminen, €/htv	181,0	187,4	*	
koulutus ja kehittäminen, työpäivää/htv	4,5	2,8	2,4	-13,9
koulutus ja kehittäminen, €/htv	1076,1	707,5	657,8	-7,0
työterveyshuolto, €/htv	1016,8	562,9	*	
henkilöstöinvestoinnit yhteensä, €/htv	2330,5	1603,0	*	

*) TAHTI-tietoja ei saatavissa tilinpäätöksen allekirjoitusajankohtana

7 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

7.1 Rahoituksen rakenne

Viestintävirasto kattaa pääosan menoistaan keräämillään tuloilla. Viraston kaikki menot ja maksullisen toiminnan tulot on merkitty toimintamenomomentille 31.40.01. Näiden erotuksena syntyy talousarviossa vahvistettu nettomeno eli viraston menokehys.

Suurimmat maksullisen toiminnan tulot kertyvät radiolähetimien taajuusmaksuista, viestintäverkon numerointimaksuista ja verkkotunnusmaksuista. Lisäksi virasto saa sopimusperusteisia tuloja tietoturvapalveluiden tuottamisesta huoltovarmuskriittisille toimijoille ja valtionhallinnolle.

Osa viraston keräämistä maksutuloista on merkitty veronluonteisiin tuloihin momentille 11.19.04. Tietoyhteiskuntamaksut, postitoiminnan valvontamaksut, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksut sekä varmennemaksut ovat veronluonteisia tuloja. Näitä tuloja vastaavat menot on otettu huomioon toimintamenomomentin määrärahan mitoituksessa ja ne ovat siten osana nettomenoa.

Budjettimäärärahaa menokehyksessä on myönnetty käytettäväksi Kyberturvallisuuskeskuksen toimintamenoihin sekä väistötilan vuokraan ja käyttömenoihin.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Veronluonteisten maksujen tuloarvio vuoden 2018 talousarviossa oli 21,9 miljoonaa euroa ja toteutuma oli noin 36,8 miljoonaa euroa. Momentille on budjetoitu 13,5 miljoonan euron tuloarvio toimilupamaksuja, jotka perustuvat radiotaajuuksien huutokaupoista annettuihin lakeihin. Toteutuneet toimilupamaksutulot olivat 29,1 miljoonaa euroa ja lisäksi kertyi markkinaehtoista taajuusmaksua 1,1 miljoonaa euroa. Budjetoitua merkittävästi suurempi tulokertymä aiheutui syksyllä 2018 toteutetun 3,5 GHz:n taajuusalueen huutokaupan perusteella laskutetuista toimilupamaksuista. Toimilupamaksut erääntyivät maksettavaksi vuoden 2019 alussa, mutta toimilupamaksuja suoritettiin jo vuoden 2018 puolella.

Muita veronluonteisia maksuja oli arvioitu kertyvän 6,5 miljoonaa euroa ja toteutuma oli yhteensä 6,6 miljoonaa euroa. Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun kertymä oli hieman budjetoitua pienempi, kun taas varmennemaksun kertymä oli budjetoitua suurempi. Varmennemaksun kertymä kasvoi vuonna 2018 olennaisesti verrattuna vuoden 2017 kertymään, koska vuoden 2017 varmennemaksujen kertymä siirtyi vuodelle 2018.

Viestintäviraston toimintamenomomentin nettomenoarvio vuodelle 2018 oli 13,2 miljoonaa euroa. Toteutunut nettomeno vuoden 2018 toimintamenomomentilla oli noin 8,8 miljoonaa euroa.

Toimintamenomomentin bruttotulojen toteutuma oli 20,5 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tulojen toteutuma momentilla oli edellisvuotta suurempi erityisesti verkkotunnusmaksujen ja sopimusperusteisten tulojen osalta.

Bruttomenojen toteutuma oli kaikkiaan 33,7 miljoonaa euroa.

Menot kasvoivat erityisesti vuokrien, henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen osalta. Menojen kasvua aiheutui erityisesti henkilöstöresurssien lisääntymisestä turvallisuustehtäviin sekä viraston toimitilamuutosta aiheutuneista kustannuksista.

Toimintamenomomentin määrärahaa siirtyy seuraavalle vuodelle 4,4 miljoonaa euroa.

Laajakaistamomentille ei myönnetty enää uutta määrärahaa vuoden 2018 talousarviossa. Lisätalousarviossa uudelleen budjetoitiin määrärahaa 13,1 miljoonaa euroa. Valtuutta käytettiin vuonna 2018 yhteensä 8,0 miljoonaa euroa. Tukimaksatuspäätöksiä tehtiin vuonna 2018 yhteensä 8,7 miljoonaa euroa. Alkuperäinen suunnitelma tukimäärärahan jakautumisesta hankkeelle on ollut liian etupainotteinen.

Vuoden 2018 talousarviossa momentille 31.40.60 Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon myönnettiin määrärahaa 507,9 miljoonaa euroa. Viestintävirasto on toteuttanut määrärahasiirrot rahastoon käyttösuunnitelman mukaisesti.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2018 yhteensä 20,4 miljoonaa euroa, kun vastaavat tuotot edellisenä vuonna olivat 19,0 miljoonaa euroa. Tuottojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna johtuu verkkotunnusmaksujen ja sopimusperusteisten tulojen edellisvuotta suuremmasta kertymästä suuresta kertymästä.

Toiminnan kulut vuonna 2018 olivat yhteensä 37,2 miljoonaa euroa, kun kulut edellisenä vuonna olivat 31,5 miljoonaa euroa. Toiminnan kulut kasvoivat edellisestä vuodesta noin 5,7 miljoonaa euroa. Erityisesti kasvoivat vuokrat ja palvelujen ostot vuoden aikana toteutuneen toimitilamuuton kustannusten vuoksi. Myös henkilöstökulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 1,6 miljoonaa euroa erityisesti turvallisuustehtävien lisäresursoinnista johtuen.

Henkilöstökulujen toteutuma vuonna 2018 oli 17,8 miljoonaa euroa ja siten 48 prosenttia toiminnan kuluista. Palvelujen ostoihin käytettiin 9,1 miljoonaa euroa eli 24 prosenttia kuluista. Vuokratulot olivat 5,2 miljoonaa euroa eli 14 prosenttia kuluista. Muut kulut, yhteensä 2,6 miljoonaa euroa, sisältävät 1,2 miljoonaa euroa kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, 0,8 miljoonaa euroa matkustamisesta aiheutuneita kuluja sekä 0,6 miljoonaa euroa muita kuluja, kuten ohjelmistojen käyttöoikeusmaksuja.

Siirtotalouden kuluihin on merkitty vuonna 2018 suoritettujen laajakaistahankkeen tukimaksutukset yhteensä 8,0 miljoonaa euroa sekä määrärahan siirrot talousarviotalouden ulkopuoliselle valtion televisio- ja radiorahastolle yhteensä 507,9 miljoonaa euroa.

Veronluonteisten maksujen tuotot vuonna 2018 olivat 36,8 miljoonaa euroa. Radiotaajuuksien huutokaupoista annettuun lakiin perustuvia toimilupamaksuja tuloutettiin valtiolle vuonna 2018 yhteensä 29,1 miljoonaa euroa. Muita veronluonteisia viestinnän maksuja kertyi yhteensä 7,7 miljoonaa euroa.

Maksullisen toiminnan tuottojen sekä veronluonteisten maksujen vuosittainen kehitys ja erittely maksulajeittain on esitetty liitteessä 2.

7.4 Tase

Taseen loppusumma vuonna 2018 oli noin 8,3 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli noin 7,6 miljoonaa euroa.

Investoinnit käyttöomaisuuteen vuonna 2018 olivat yhteensä 2,1 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit kohdistuivat Rahas- ja HAVARO-järjestelmien kehittämiseen.

Taseen käyttöomaisuudessa suurimman erän muodostavat aineettomat hyödykkeet, yhteensä 5,0 miljoonaa euroa, joka sisältää mm. ostetut ja teetetyt atk-ohjelmistot. Aineellisissa hyödykkeissä koneiden ja laitteiden arvo on 1,3 miljoonaa euroa, johon sisältyy mm. lähiverkon laitteet sekä taajuushallinnon mittalaitteet.

Lyhytaikaisten saamisten ryhmässä myyntisaamisiin on kirjattu maksullisen toiminnan myyntisaamiset 1,9 miljoonaa euroa.

Lyhytaikaisen vieraan pääoman ryhmässä suurin erä 8,4 miljoonaa euroa on Viestintäviraston hallinnoiman valtion televisio- ja radiorahaston yhdistili. Vastaava tili on myös rahaston taseessa. Siirtovelat ovat yhteensä 3,3 miljoonaa euroa. Siirtovelkojen tilillä ovat lomapalkkavelka sekä muut kulujen kohdistamiseksi vuodenvaihteessa tehdyt siirtovelkakirjaukset.

8 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Johdon vastuu

Valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 24 b §:n perusteella viraston johdon vastuulla on huolehtia sisäisen valvonnan asianmukaisesta ja riittävästä järjestämisestä. Viestintäviraston työjärjestyksessä on määritelty viraston toimintaorganisaatio, tulosalueiden ja esimiesten tehtävät ja vastuut sekä toimivaltamääräykset.

Viestintäviraston taloussäännön 3 §:n mukaisesti sisäinen valvonta on osa Viestintäviraston johtamista. Johtoryhmä, toimialojen johtajat, apulaisjohtajat ja päälliköt sekä muut toiminnoista ja tavoitteiden saavuttamisesta vastaavat ovat vastuussa valvontaprosesseista. Tavoitteiden saavuttamisessa viraston johtoa tukee Viestintäviraston sisäisen tarkastuksen ohjesäännön perusteella sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on selvittää viraston johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyttä.

Riskienhallinta on osa viraston toiminnanohjausjärjestelmää ja viraston johtamista Viestintäviraston riskienhallintaa koskevan politiikan ja ohjeistuksen mukaisesti. Riskienhallinnalla tuetaan sisäistä valvontaa ja autetaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Viestintäviraston sisäisen valvonnan ohje kuvaa virastossa toteutettavan valvonnan sisältöä ja sen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja sekä ohjeita noudatetaan.

Sisäisen tarkastuksen yhteistyö ulkoisen toimijan ja Viestintäviraston välillä jatkui vuonna 2018. Sisäisen tarkastuksen toiminnan vuoden 2018 suunnittelun lähtökohtina olivat Viestintäviraston toiminnan strateginen analyysi ja riskianalyysi. Keskustelut viraston ylimmän johdon ja johtajiston kanssa tukivat sen varmistamista, että Viestintäviraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kannalta merkittävimmät kokonaisuudet, olennaiset toiminnot sekä suunnitteluhetken riskiprofiili olivat riittävässä määrin huomioituna sisäisen tarkastuksen toiminnassa vuonna 2018.

Vuoden 2018 tarkastustoimenpiteet kohdistettiin Viestintäviraston toiminnan keskeisten päämäärien saavuttamista uhkaavien riskien tai menestystekijöiden näkökulmasta merkittävimpiin tunnistettuihin tarkastuskohteisiin. Vuoden 2018 tarkastusten kohdentamisessa huomioitiin mahdollisen virastouudistuksen näkökulmasta merkityksellisiä toiminta-alueita ja kehityskohteita.

Arvioinnin toteutustapa

Arviointi toteutettiin Valtioneuvoston asettaman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan ja sen sisäisen tarkastuksen jaoston vuonna 2018 julkaiseman sisäisen valvonnan

arviointikehikon mukaisesti käymällä läpi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuteen vaikuttavat osa-alueet, joita ovat 1. Ohjausympäristö, 2. Riskien arviointi, 3. Valvontatoimenpiteet, 4. Tieto ja viestintä sekä 5. Seurantatoimenpiteet.

Arviointikehikko käsiteltiin ja sen tulokset vahvistettiin viraston johdon kokouksessa. Arvioinnissa on otettu huomioon myös vuoden 2018 riskienhallinnan toimenpiteet sekä vuonna 2018 tehtyjen asiakas- ja henkilöstökyselyjen sekä sisäisten ja ulkoisten arviointien tulokset.

Johtopäätös sisäisen valvonnan tilasta

Tehdyn arvioinnin perusteella todetaan, että Viestintävirastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäisen valvonnan menettelyt valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:n mukaisesti. Toteutetut sisäisen valvonnan menettelyt varmistavat Viestintäviraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta. Menettelyt käsittävät myös Viestintäviraston vastattavana olevien varojen hoidon.

Tehdyn arvioinnin perusteella viraston sisäinen valvonta täyttää valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

Kehittämiskohteet

Viestintäviraston toiminta nyky muodossaan on päätynyt 31.12.2018. Viestintävirasto yhdistyi Liikenteen turvallisuusviraston ja Liikenneviraston viranomaistehtävien kanssa Liikenne- ja viestintävirastoksi, joka aloitti toimintansa 1.1.2019.

Uuden viraston kehittämiskohteet arvioidaan kokonaisuutena viraston toiminnan käynnistämisen yhteydessä.

Vuoden 2018 kehittämiskohteiden toteutumisen arviointi

Vuoden 2018 aikana yhteistyötä on tiivistetty viestinnän toimialalla erityisesti sähköisen tunnistamisen luottamusverkoston, tietoturvastandardoinnin verkoston, liikennekaaren sisältämien tietojen ja tietojärjestelmien yhdenmukaisuusvaatimusten toimeenpanon toimijoiden yhteistyössä.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastorakenteen uudistushanke eteni toteutukseen, kun Liikenne- ja viestintäviraston perustamista koskeva laki hyväksyttiin loppuvuodesta. Lakimuutoksella päätettiin Liikenteen turvallisuusvirasto Trafín, Viestintäviraston sekä Liikenneviraston viranomaistehtävien yhdistämisestä yhdeksi virastoksi 1.1.2019 alkaen. Virastouudistuksen ensisijaisena tavoitteena on parantaa hallinnonalan kykyä vastata asiakastarpeiden ja toimintaympäristön muutoksiin sekä kehittää ja vahvistaa hallinnonalan strategista ohjausta sekä saada synergiaetuja. Tavoitteena on myös parantaa edelleen hallinnon tuottavuutta ja vaikuttavuutta resurssien monipuolisemmalla ja tehokkaammalla käytöllä. Virastouudistukseen on valmistauduttu tiiviissä yhteistyössä LVM:n ja hallinnonalan virastojen kesken.

Yhteistyön kehittämiseen liittyy myös viraston toimintatapojen ja muutoshallinnan kehittäminen. Virasto muutti kesällä 2018 uusiin monitoimitiloihin Kumpulaan. Toimintaympäristön kehityksen ja toimitilamuutoksen yhteydessä työn tekemisen tavat muuttuvat oleellisesti. Muutosjohtamisen toimintamalleja on kehitetty sekä virastouudistushankkeessa että viraston toimitilamuutoksen valmistelussa.

Kehitystyö on tuottanut tulosta ulkoisilla mittareilla mitattuna. Viestintäviraston sidosryhmien tyytyväisyys on lisääntynyt ja VMBaro-kyselyn tulokset ovat isoista muutoksista huolimatta pysyneet lähellä edellisvuoden tasoa.

9 ARVIOINTIEN TULOKSET

Viestintävirastolla on käytössään ISO/IEC 27001:2013 -standardin mukainen tietoturvallisuuden hallintajärjestelmä, joka kattaa viraston viranomais- ja tukitoiminnot lukuun ottamatta kansallisen tietoturvallisuusviranomaisen tehtäviä (NCSA-FI), viranomaisten tietojärjestelmien arviointitehtävää sekä tietoturvallisuuden arviointilaitosten hyväksyntätehtävää.

Tietoturvallisuuden hallintajärjestelmä koostuu muun muassa tietoturvallisuuden organisoinnista, tietoturvapoliitikasta ja -ohjeista, hallintajärjestelmän toteuttamista kuvaavista hallintamenettelyistä, riskienhallinnasta, henkilöturvallisuudesta, fyysisestä turvallisuudesta, tietoliikenteen ja käyttötoimintojen turvallisuudesta, hankintoihin liittyvästä turvallisuudesta sekä tietoturvapoikkeamien hallinnasta.

Hallintajärjestelmän vaatimuksenmukaisuutta arvioidaan vuosittain sisäisin ja ulkoisin arvioinnein. Hallintajärjestelmän ulkoisen arvioinnin suoritti vuonna 2018 Inspecta Sertifiointi Oy vuonna 2016 myönnettyyn sertifikaattiin perustuen. Arvioinnissa ei kirjattu poikkeamia standardin vaatimuksista.

Vuonna 2018 virastossa toteutettiin neljä sisäistä sekä yksi ulkoinen auditointi ja käynnistettiin yksi sisäinen auditointi turvallisuuden kehittämiskohteiden tunnistamiseksi. Lisäksi toteutettiin toimitilojen fyysisen turvallisuuden auditointi ja tietosuojasetukseen (GDPR) valmistautumisen tuki-auditointi. Auditoinnin perusteella on havaittu joitakin poikkeamia, joiden osalta toimenpiteet on käynnistetty tai toteutettu.

10 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTYKSISTÄ

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Viestintäviraston hoitamiin tai vastattavina oleviin varoihin tai omaisuuteen ei ole kohdistunut väärinkäytöksiä tai rikoksia vuonna 2018.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Nopea laajakaista -hankkeen valtionavustuspäätöksistä on tehty tilivuoden 2018 aikana 3 takaisinperintää koskeva päätöstä euromäärältään yhteensä 192 187 euroa. Takaisinperintäpäätökset ovat johtuneet ehtojen vastaisesta liikaa maksetusta valtiontuen osasta sekä verkon rakentamisesta oleellisesti eri tavalla kuin tukipäätöksessä on todettu.

Liite 1: maksullisen toiminnan Kustannusvastaavuuslaskelmat

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2016 (tot.)	2017 (tot.)	2018 (tot.)	2018 (tavoite)
Tuotot				
Taajuusmaksut ja muut radiohall. Suoritteet	11 217	9 759	9 409	10 259
Verkkotunnusmaksut	4 232	3 503	3 713	4 100
Numerointimaksut	2 696	2 689	2 615	2 500
Muu maksullinen toiminta	3 355	3 099	4 621	4 460
Tuotot yhteensä	21 500	19 050	20 358	21 319
Kustannukset				
Taajuusmaksut ja muut radiohall. Suoritteet	11 185	9 469	10 023	10 173
Verkkotunnusmaksut	3 689	3 036	3 702	3 556
Numerointimaksut	2 520	2 682	2 783	2 631
Muu maksullinen toiminta	3 319	3 095	4 556	4 420
Kustannukset yhteensä	20 713	18 282	21 064	20 780
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)				
Taajuusmaksut ja muut radiohall. Suoritteet	32	290	-614	86
Verkkotunnusmaksut	543	467	11	544
Numerointimaksut	176	7	-168	-131
Muu maksullinen toiminta	36	4	65	40
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	787	768	-706	539
Kustannusvastaavuus%				
Taajuusmaksut ja muut radiohall. Suoritteet	100	103	94	101
Verkkotunnusmaksut	115	115	100	115
Numerointimaksut	107	100	94	95
Muu maksullinen toiminta	101	100	101	101
Kustannusvastaavuus% yhteensä	104	104	97	103

Veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2016 (tot.)	2017 (tot.)	2018 (tot.)	2018 (tavoite)
Tuotot				
Tietoyhteiskuntamaksut	3 931	3 951	3 994	4 000
Postitoiminnan valvontamaksut	1 529	1 504	1 310	1 510
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	1 114	1 057	848	930
Varmennemaksut	208	286	210	200
Tuotot yhteensä	6 782	6 798	6 362	6 640
Kustannukset				
Tietoyhteiskuntamaksut	3 707	3 887	4 183	4 186
Postitoiminnan valvontamaksut	1 589	1 377	1 340	1 576
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	881	658	861	750
Varmennemaksut	191	231	202	215
Kustannukset yhteensä	6 368	6 153	6 586	6 727
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)				
Tietoyhteiskuntamaksut	224	64	-189	-186
Postitoiminnan valvontamaksut	-60	127	-30	-66
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	233	399	-13	180
Varmennemaksut	17	55	8	-15
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	414	645	-224	-87
Kustannusvastaavuus-%				
Tietoyhteiskuntamaksut	106	102	95	96
Postitoiminnan valvontamaksut	96	109	98	96
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	126	161	98	124
Varmennemaksut	109	124	104	93
Kustannusvastaavuus-% yhteensä	107	110	97	99

**LIITE 2: MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTTOJEN VUOSITTAINEN KEHITYS JA ERITTELY
MAKSULAJEITTAIN SEKÄ VIRASTON KOKONAISKUSTANNUSTEN VUOSITTAINEN
KEHITYS**

Maksullisen toiminnan tuottojen jakauma maksulajeittain vuosina 2014–2018:

	2014	2015	2016	2017	2018
Taajuusmaksut	10 019 000	9 789 000	9 789 000	8 993 000	9 067 000
Viestintäverkon numerointimaksut	2 749 000	2 746 000	2 696 000	2 695 000	2 615 000
Verkkotunnusmaksut	3 781 000	3 984 000	4 232 000	3 503 000	3 713 000
Muut maksut	4 046 000	3 966 000	4 461 000	3 678 000	4 621 000
Korvaus valtion tv- ja radiorahastosta	1 008 000	569 000	322 000	181 000	342 000
Yhteensä	21 603 000	21 054 000	21 500 000	19 050 000	20 358 000

Veronluonteisten maksujen jakauma maksulajeittain vuosina 2014–2018:

	2014	2015	2016	2017	2018
Viestintämarkkina/Tietoyhteiskuntam.	3 002 000	3 977 000	3 931 000	3 951 000	3 994 000
Tietoturvamaksut	419 000	0	0	0	0
Postitoiminnan valvontamaksut	1 535 000	1 533 000	1 529 000	1 504 000	1 310 000
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	1 248 000	951 000	1 114 000	1 057 000	848 000
Varmennemaksut	208 000	196 000	208 000	286 000	496 000 *
Yhteensä	6 412 000	6 657 000	6 782 000	6 798 000	6 648 000

Viraston kokonaiskustannusten kehitys vuosina 2014–2018:

	2014	2015	2016	2017	2018
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	356 000	354 000	246 000	245 000	510 000
Henkilöstökustannukset	17 616 000	17 680 000	16 896 000	16 112 000	17 768 000
Vuokrat	2 533 000	2 532 000	2 371 000	2 428 000	5 212 000
Palvelujen ostot	7 405 000	6 794 000	8 329 000	7 961 000	9 062 000
Muut kustannukset	2 290 000	2 338 000	2 410 000	2 485 000	2 619 000
Pääomakustannukset	3 971 000	4 971 000	2 905 000	2 235 000	2 035 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	-29 000	30 000	0
Yhteensä	34 171 000	34 669 000	33 128 000	31 496 000	37 206 000

2. TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaotteen numero ja nimi	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2018	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %					
11. Verot ja veroluonteiset tulot	42 076 034,44	21 858 355	36 834 991,36	14 976 636,23	169 %					
11.04.01. Arvonlisävero	34 089,98	12 355	12 355,13	0,00	100 %					
11.19.04. Eräät viestintään maksut	42 041 944,46	21 846 000	36 822 636,23	14 976 636,23	169 %					
11.19.04.1. Tietoyhteiskuntamaksu	3 950 835,00	4 000 000	3 993 745,00	-6 255,00	100 %					
11.19.04.2. Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu	1 056 800,00	930 000	847 900,00	-82 100,00	91 %					
11.19.04.3. Postitoiminnan valvontamaksu	1 504 025,35	1 300 000	1 310 195,09	10 195,09	101 %					
11.19.04.4. Varmennemaksu	0,00	240 000	496 000,00	256 000,00	207 %					
11.19.04.5. Toimilupamaksu	35 059 413,98	13 456 000	29 055 930,00	15 599 930,00	216 %					
11.19.04.6. Markkinaehtoinen taajuuksmaksu	470 870,13	1 800 000	1 118 866,14	-681 133,86	62 %					
11.19.04.7. Taajuuksuutokaupan osallistumismaksut	0,00	120 000	0,00	-120 000,00	0 %					
12. Sekalaiset tulot	13 213 705,08	6 347 293	6 347 292,59	0,00	100 %					
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	13 201 182,77	6 347 101	6 347 101,42	0,00	100 %					
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	12 522,31	191	191,17	0,00	100 %					
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	570,00	0	0,00	0,00	0 %					
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	570,00	0	0,00	0,00	0 %					
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	570,00	0	0,00	0,00	0 %					
Tuloarviotilit yhteensä	55 290 309,52	28 205 648	43 182 283,95	14 976 636,23	153 %					
Päällökan momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018 (TA + LTA:t)	Talousarvio 2018 määrärahojen käyttö vuonna 2018	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2018	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahaja koskevat täydentävät tiedot			
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	529 272 821,22	536 658 376	519 121 998,02	17 536 377,89	536 658 375,91	0,00	29 718 537,42	564 030 537,42	532 504 058,11	25 179 377,89
31.01.21. Liikenne- ja viestintäministeriön tuottavuusmäärärahat (siirtomääräraha 2v)	480 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	368 000,00	368 000,00	340 027,45	0,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön arvonlisäveromenot (arvionmääräraha)	2 152 821,22	2 346 376	2 346 375,91	0,00	2 346 375,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
31.40.01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	11 049 000,00	13 222 000	8 827 622,11	4 394 377,89	13 222 000,00	0,00	7 411 537,42	20 633 537,42	16 239 159,53	4 394 377,89
31.40.50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3v)	7 643 000,00	13 142 000	0,00	13 142 000,00	13 142 000,00	0,00	21 939 000,00	35 081 000,00	7 976 871,13	20 785 000,00
31.40.60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (siirtomääräraha 3v)	507 948 000,00	507 948 000	507 948 000,00	0,00	507 948 000,00	0,00	0,00	507 948 000,00	507 948 000,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	529 272 821,22	536 658 376	519 121 998,02	17 536 377,89	536 658 375,91	0,00	29 718 537,42	564 030 537,42	532 504 058,11	25 179 377,89

Viestintäviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Viestintäviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)		Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarvio-menot ja määrärahatarve (1 000 €)										
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Alkaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2018 valtuudet				Uusittu 2019 TA:ssa	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve 2019	Määräraha-tarve 2020	Määräraha-tarve 2021	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty							
31.40.50 Valtioneuvoston valtakunnallisen laajajakaisrahankkeen toteuttamiseen	50 342	0	24 366	24 366	16 307	16 307	8 724	11 383	1 131	14 729	0	27 243
Alkaisempien vuosien valtuudet	50 342	0	24 366	24 366	16 307	16 307	4 667	683	1	0	0	684
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		0	24 366	24 366	16 307	16 307	4 057	10 700	1 130	14 729	0	26 559
Yhteensä	50 342	0	24 366	24 366	16 307	16 307	8 724	11 383	1 131	14 729	0	27 243

3. TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2018 - 31.12.2018		1.1.2017 - 31.12.2017	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	20 358 356,92		19 049 515,15	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	987,69		1 664,88	
Muut toiminnan tuotot	<u>91 371,32</u>	20 450 715,93	<u>70 459,00</u>	19 121 639,03
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	509 564,62		245 115,74	
Henkilöstökulut	17 767 560,83		16 112 317,63	
Vuokrat	5 212 450,18		2 428 206,31	
Palvelujen ostot	9 061 609,40		7 961 255,78	
Muut kulut	2 618 633,14		2 485 160,16	
Valmistus omaan käyttöön	0,00		29 541,67	
Poistot	2 035 408,15		2 235 366,40	
Sisäiset kulut	<u>2 934,92</u>	<u>-37 208 161,24</u>	<u>0,00</u>	<u>-31 496 963,69</u>
JÄÄMÄ I		-16 757 445,31		-12 375 324,66
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitusuotot	17 876,96		34 672,44	
Rahoituskulut	<u>-273,70</u>	17 603,26	<u>-15,30</u>	34 657,14
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	5 934,62		80,00	
Satunneiset kulut	<u>-8,06</u>	5 926,56	<u>0,00</u>	80,00
JÄÄMÄ II		-16 733 915,49		-12 340 587,52
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	-7 976 871,13		-5 406 545,00	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>-507 948 000,00</u>	<u>-515 924 871,13</u>	<u>-507 948 000,00</u>	<u>-513 354 545,00</u>
JÄÄMÄ III		-532 658 786,62		-525 695 132,52
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	36 822 636,23		42 041 944,46	
Perityt arvonlisäverot	12 355,13		34 089,98	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-2 346 375,91</u>	<u>34 488 615,45</u>	<u>-2 152 821,22</u>	<u>39 923 213,22</u>
TILIKAUDEN TUOTTO- KULUJÄÄMÄ		<u>-498 170 171,17</u>		<u>-485 771 919,30</u>

4. TASE

	31.12.2018		31.12.2017	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	514 718,31		437 729,54	
Muut pitkävaikutteiset menot	2 712 431,77		3 891 494,64	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>1 727 156,39</u>	4 954 306,47	<u>872 896,26</u>	5 202 120,44
AINEELLISETHYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	1 254 776,93		1 085 350,89	
Kalusteet	<u>122 746,63</u>	1 377 523,56	<u>0,00</u>	1 085 350,89
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ		6 331 830,03		6 287 471,33
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	1 883 407,19		1 172 950,23	
Siirtosaamiset	67 005,13		106 026,85	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>202,81</u>	1 950 615,13	<u>19 026,71</u>	1 298 003,79
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUTRAHOITUSVARAT				
Kassatilit	0,00		3 409,55	
Kirjanpitoyksikön tulotilit	<u>15 203,16</u>	<u>15 203,16</u>	<u>28,60</u>	<u>3 438,15</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		1 965 818,29		1 301 441,94
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>8 297 648,32</u>		<u>7 588 913,27</u>

	31.12.2018	31.12.2017
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Valtion pääoma 1.1.1998	-4 536 724,10	-4 536 724,10
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-3 617 309,41	-2 042 906,62
Pääoman siirrot	502 460 446,42	484 197 516,51
Tilikauden tuotto- kulujäämä	<u>-498 170 171,17</u>	<u>-485 771 919,30</u>
	-3 863 758,26	-8 154 033,51
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdistilit	8 399 359,21	8 832 535,75
Saadut ennakot	470 618,81	478 402,00
Ostovelat	9 566,32	2 172 187,17
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	0,00	336 860,37
Edelleen tilittävät erät	0,00	299 929,12
Siirtovelat	3 279 940,54	3 619 383,66
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 921,70</u>	<u>3 648,71</u>
	<u>12 161 406,58</u>	<u>15 742 946,78</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	12 161 406,58	15 742 946,78
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>8 297 648,32</u>	<u>7 588 913,27</u>

5. LIITETIEDOT

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Momentin 11.19.04 Eräät viestinnän maksut osalta vuodelle 2018 budjetoitu tuloarvio ylittyi merkittävästi. Ylitys johtui syksyllä 2018 toteutetun 3,5 GHz:n taajuusalueen huutokaupan tuloksesta ja sen perusteella loppuvuodesta laskutetuista toimituspamaksuista, joita yritykset maksoivat jo vuoden 2018 puolella.

Nettobudjetoidun toimintamomentin 31.40.01 määrärahaan osoitettiin lisärahoitusta turvallisuustehtäviin ja PRS-viranomaistoimintaan 2,15 miljoonaa euroa vuodesta 2018 alkaen.

Laajakaistamomentille 31.40.50 ei myönnetty uutta määrärahaa vuoden 2018 talousarviossa. Ensimmäisessä lisätalousarviossa momentille myönnettiin 13 142 000 euron määräraha eli tilinpäätöksessä vanhentunutta määrärahaa vastaava osuus.

Valuuttakurssi, jota on käytetty muunnettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Viestintäviraston kirjanpidossa ei ole ulkomaanrahan määräisiä saamia eikä velkoja.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämään sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Valtion virka- ja työehtosopimuksessa sopimuskaudelle 2018-2020 (9.3.2018) <<https://info.palkeet.fi/go/18827066-962759-77976846>>

on sopimuksen 6 §:ssä kirjattu, että virkamiehelle ja työntekijälle, jonka palvelussuhde on alkanut viimeistään 3.9.2018 ja palvelussuhde

on keskeytymättä jatkunut 18.11.2018 saakka, maksetaan tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä erillinen kertaerä. Kertaerä on suuruudeltaan 9,2 %:ia yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaisesta kuukausipalkkauksesta.

Kertaerää ei ole jaksotettu tilikaudelle 2018, vaan se kirjataan kokonaisuudessaan tilikauden 2019 menoksi.

Muutoin tilinpäätöksen laadinnassa noudatetuissa periaatteissa ja menetelmissä ei ole tapahtunut muutosta vuoteen 2017 verrattuna.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Nimen numeron ja nimi	Tulopäätös 2017		Talousarvio 2018 (TA - LTA)		Talousarvion 2018 määrärahojen		Tulopäätös 2018		Vertailu Talousarvio - Tulopäätös		Siirtomäärärahoja koskevat yhtenäistämisedot		Suurety- seuraavalle vuodelle
	Tulopäätös 2017	Taloussarvio (TA - LTA)	Käyttö vuonna 2018	Käyttö vuonna 2018	Käyttö vuonna 2018	siirto seuraavalle vuodelle	Tulopäätös 2018	Tulopäätös	Ehdollista vuositta siirteet	Käyttö vuonna 2018 (pl peruutukset)	Käyttö vuonna 2018 (pl peruutukset)		
3140.01													
Viestintäviraston													
tönnittäm enot													
(siirtomääräraha 2v)													
	30 922 299,16		29 301 958,45	33 696 336,34			33 696 336,34				36 713 495,87		
	19 143 299,16		20 474 336,34	20 474 336,34			20 474 336,34				20 474 336,34		
	11 049 000,00	13 222 000	8 827 622,11	13 222 000,00	4 394 377,89	13 222 000,00	13 222 000,00	0,00	7 411 537,42	20 633 537,42	16 239 159,53	4 394 377,89	

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaotteen numero ja nimi. Tilijaottelet entellään myöntämissuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaotele	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		6 347 101,42
Vuosi 2016		6 319 128,87
31.40.50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen	6 319 128,87	
Vuosi 2017		27 972,55
31.01.21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	27 972,55	
Pääloukat yhteensä		6 347 101,42
Vuosi 2016		6 319 128,87
Vuosi 2017		27 972,55

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2018	2017
Henkilöstökulut	15 204 500,10	13 847 374,87
Palkat ja palkkiot	13 843 018,26	13 427 183,93
Tulosperusteiset erät	1 193 739,34	537 588,35
Lomapalkkaväen muutos	167 742,50	-117 397,41
Henkilösivukulut	2 563 060,73	2 264 942,76
Eläkekulut	2 355 697,23	2 146 576,78
Muut henkilösivukulut	207 363,50	118 365,98
Yhteensä	17 767 560,83	16 112 317,63
Johdon palkat ja palkkiot, josta	863 869,91	850 078,73
- tulosperusteiset erät	59 042,72	31 565,08
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	16 405,48	15 189,93
Johto	1 680,00	1 712,54
Muu henkilöstö	14 725,48	13 477,39

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
1120010 Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	5	20	0 %
1140010 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	5	20	0 %
1149020 Muut pitavaikutteis et menot	tasapoisto	5	20	0 %
1250010 Autot ja muut maakuljetusvälineet	tasapoisto	5	20	0 %
1255010 Atk-laitteet ja ohjelmat	tasapoisto	3	33,3	0 %
1256010 Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0 %
1258010 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0 %
1260010 Muut tutkimuslaitteet	tasapoisto	5	20	0 %
1269010 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0 %

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaik menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2018	1 069 835,50	10 036 424,00	872 896,26	11 979 155,76
Lisäykset	280 382,92	0,00	975 077,45	1 255 460,37
Vähennykset	19 231,30	1 313 439,34	120 817,32	1 453 487,96
Hankintameno 31.12.2018	1 330 987,12	8 722 984,66	1 727 156,39	11 781 128,17
Kertyneet poistot 1.1.2018	632 105,96	6 144 929,36	0,00	6 777 035,32
Vähennysten kertyneet poistot	-19 231,30	-1 313 439,34	0,00	-1 332 670,64
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	203 394,15	963 737,45	0,00	1 167 131,60
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	215 325,42	0,00	215 325,42
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2018	816 268,81	6 010 552,89	0,00	6 826 821,70
Arvonkorotukset		0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	514 718,31	2 712 431,77	1 727 156,39	4 954 306,47

	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	
Hankintameno 1.1.2018	1 988 348,23	0,00	1 988 348,23
Lisäykset	800 716,00	144 407,80	945 123,80
Vähennykset	37 128,74	0,00	37 128,74
Hankintameno 31.12.2018	2 751 935,49	144 407,80	2 896 343,29
Kertyneet poistot 1.1.2018	902 997,34	0,00	902 997,34
Vähennysten kertyneet poistot	-37 128,74	0,00	-37 128,74
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	626 050,56	21 661,17	647 711,73
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	5 239,40	0,00	5 239,40
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2018	1 497 158,56	21 661,17	1 518 819,73
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	1 254 776,93	122 746,63	1 377 523,56

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale määrä	Markkina- arvo	31.12.2018			31.12.2017	
			Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina- arvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	1		0,00			0,00	0,00
Suomen luotto-osuuskunta	1		0,00			0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1		0,00			0,00	0,00

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 11.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Viestintävirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä voimassaolleita valtiontakauksia eikä valtiontakuita.

Muut monivuotiset vastuut ja valtion toissijaiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintameno määrärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2018	Määräraha- tarve 2019	Määräraha- tarve 2020	Määräraha- tarve 2021	Määräraha- tarve myöhennän	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	2 054 000	3 981 000	1 348 000	1 348 000	18 142 000	24 819 000
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	2 054 000	3 981 000	1 348 000	1 348 000	18 142 000	24 819 000

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Rahastot		
Valtion televisio- ja radiorahasto	8 399 359,21	Rahaston tarkoituksena on järjestää Yleisradio Oy:n toiminnan rahoitus ja muutoinkin edistää televisio- ja radiotoimintaa

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Kustannusvastaavuuslaskelmia laadittaessa on käytetty Valtiokonttorin suositteleman sisäisen laskennan mallin mukaisesta toteutuksesta, jossa tukitoimintojen kustannukset verrytetään ydintoiminnoille.

Vyörytysperusteena on käytetty toteutuneiden henkilötyövuosien suhdetta.

Myös toimitilakustannusten käsittely laskennassa on vastaa Valtiokonttorin sisäisen laskennan ohjeistusta.

Toimitilakustannukset sisältyvät verrytyisiin kustannuksiin.

Kustannusvastaavuuslaskennassa on noudatettu samoja periaatteita kuin vuonna 2017.

6. ALLEKIRJOITUS

Viestintäviraston tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 22. päivänä helmikuuta 2019.

Pääjohtaja

Kirsi Karlamaa

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä / 2019

6. ALLEKIRJOITUS

Viestintäviraston tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 22. päivänä helmikuuta 2019.

Pääjohtaja

Kirsi Karlamaa

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä / 2019